

9. заседание

Събота, 22 декември 1923 г.

(Открито отъ председателя д-ръ Т. Кулевъ, въ 15 ч. 30 м.)

Председателъ: (Звъни) Заседанието се открива. Мля г. секретаря да провери числото на присъстващите народни представители.

Секретарь Т. Кожухаровъ (д. сг): (Прочита списъка. Отъ заседанието сѣ отсъствували следнитѣ г. г. народни представители: Баевъ Христо Влайковъ Тодоръ, Георговъ Илис, Димитровъ Парашковъ, Дичевъ Петко, Домузчиевъ Василъ, Донеузовъ Михаилъ, Кабакичевъ Христо, Ковачевъ Иванъ, Кръстевъ Захари, Куцаровъ Янко, Купевъ д-ръ Петъръ, Митовъ Генко, Николовъ Коста, п. Николовъ Маринъ, Парасковъ Василъ, Поповъ Атанасъ, Поповъ Владимиръ, Поповъ Проданъ, Робевъ Йосифъ, Симеоновъ Иванъ, Славейковъ Христо, Стефановъ Петъръ, Стоилковъ Таско, Стойчевъ Пендо, Стояновъ Станчо, Фаленхехтъ д-ръ Йосифъ, Храновъ Методи, Хрелопановъ Иванъ, Христовъ Христо, Цаневъ Александъръ, Чолаковъ Стефанъ и Шериловъ Ахмедъ Фазълъ.)

Председателъ: (Звъни) Отъ заседанието отсъствуватъ 33 народни представители. Следователно, има нужното число присъстващи народни представители, за да се счита заседанието законно.

Преди да пристъпимъ къмъ дневния редъ, има да ви направя нѣкои съобщения за отпуски, които сѣмъ разрешилъ на нѣкои г. г. народни представители по домашни причини:

- На г. Петко Разсукановъ — 3 дни;
- На г. Петъръ Пенчевъ — 5 дни;
- На г. Пянто Драгановъ — 5 дни;
- На г. Христо Славейковъ — 1 день, и
- На г. Василъ Парасковъ — 10 дни.

Въ бюрото е постъпило питане, поне така е озаглавена бумагата, отъ страна на народния представител г. Петко Петковъ до г. министра на външнитѣ работи и на изповѣданията. Обаче, по съдържанието си това „питане“ не се явява отъ рода на ония, които сѣ предвидени въ правилника. Това е по-скоро едно питане отъ народенъ представителъ къмъ народенъ представителъ, г. Петковъ пита, какво е искалъ да каже г. министрътъ на външнитѣ работи, когато въ едно отъ миналитѣ заседания на Събранието го е апострофиралъ съ думитѣ: „Мълчете, защото азъ ще кажа гѣщо повече“. Смятамъ, г. г. народни представители, че това питане нѣма характеръ на питане въ смисълъ на чл. 60 отъ правилника. Напротивъ, то е питане отъ народенъ представителъ къмъ народенъ представителъ, тъй като апострофътъ, за който е речъ въ питането на г. Петкова, е направенъ отъ г. министръ Калфовъ въ качеството му на членъ на Народното събрание, а не въ качеството му на министръ на външнитѣ работи. А съгласно чл. 54 отъ правилника, питання отъ народенъ представителъ къмъ народенъ представителъ не се позволяватъ и затова азъ смятамъ, че на това питане не може да се даде ходъ по-нататкъ.

Г. Петковъ (з): Това не е право. Азъ питамъ, като народенъ представителъ, г. министре на външнитѣ работи. Г. министрътъ на външнитѣ работи трѣбва да държи сметка за високото мѣсто, на което стои, и когато той подхвърля

Отъ сговориститѣ: Съдай тамъ!

Председателъ: Моля, г. Петковъ, нѣмате думата.

Г. Петковъ (з): Нека г. министрътъ на външнитѣ работи каже публично какво е искалъ да каже: за да знае

българскитѣ народъ какво приказва министрътъ на външнитѣ работи.

Председателъ: Г. Петковъ, по-напредъ научете правилника и тогава правете питання.

Има думата народниятъ представителъ г. Славейко Василевъ.

С. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Ще направя едно предложение, което е въ връзка съ нашата работа тукъ, въ Камарата. Празниците приближаватъ, тѣ ще предизвикатъ отлагането на нашитѣ заседания. За да можемъ да се явимъ предъ нашитѣ избиратели съ нѣщо завършено, за да можемъ най-после да бъдемъ чисти предъ нашата съвестъ, ще трѣбва да ускоримъ работата на самото Народно събрание. Ние имаме да завършимъ отговора на тронното слово, има сѣщо да завършимъ и нѣкои законопроекти, едни отъ които сѣ внесени, а други ще бъдатъ внесени допълнително. Обаче какво става туеъ отъ нѣколко дни? Ние късно почваме, рано свършваме, много говоримъ. Ако вървимъ по този пътъ, и като се вземе предъ видъ, че споредъ правилника десетъ души ще трѣбва непременно да говорятъ по отговора на тронното слово, а ние работимъ не повече отъ четири часа на день, ще трѣбва още две седмици да работимъ само по отговора на тронното слово. Ето защо азъ правя предложение, отъ идущата седмица до празницитѣ заседанията да бъдатъ ежедневни и вмѣсто да свършватъ въ 8 ч., както е въ правилника, да ги продължаваме до 10 ч.

Д-ръ С. Даневъ (д. сг): Отсега не можемъ да решаваме.

А. Урумовъ (д. сг): За всѣко заседание отдѣлно се решава.

Председателъ: За всѣко заседание, г. Василевъ, ще решаваме отдѣлно.

Сега ще предложа на гласуване само за днешното заседание.

А. Урумовъ (д. сг): По правилника не е така. Когато стане 8 часътъ, тогава.

Председателъ: Може и предварително.

Д. Кьорчевъ (н. л): Следъ свършването на заседанието, въ 8 ч., ще се направи това предложение и ние ще го гласуваме.

Председателъ: Добре. Ще го оставимъ за 8 часа. Пристъпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ — второто четение законопроекта за запрещение вноса на стокитѣ, които не сѣ отъ първа необходимостъ.

Има думата докладчикътъ на комисията по Министерството на финанситѣ г. Георги Семерджиевъ.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Комисията при Министерството на финанситѣ разгледа законопроекта за запрещение вноса на стокитѣ, които не сѣ отъ първа необходимостъ и направи известни измѣнения, за които бѣше съгласенъ и самъ г. министрътъ на финанситѣ.

Преди да почна да докладвамъ самия законопроектъ, считамъ за нужно да изложа отъ какви съображения се ръководѣше комисията при тѣзи измѣнения. Тя имаше предъ видъ главно три съображения. Първото съображение е, законътъ да бѣде ефикасенъ, т. е. да обхване едно по-

голямо перо от нашия внос и по такъв начин да може да подобри нашия търговски баланс; второто съображение е, последиците от запрещението да бъдат поносими от консоматора, занаятчията и нашата индустрия, и третото съображение, не по-малко важно, е, запрещението на вноса да не създава изкуствено поскупване на живота. Това бяха съображенията, от които се ръководеше комисията при изменението.

Пристъпвам към докладване самия законопроект. (Чете)

„Закон за запрещение вноса на стоките, които не са от първа необходимост“.

(За съдържанието на законопроекта — виж приложение № 1, Т. I)

Комисията прие заглавието безъ изменение.

Председателът: Моля ония г. г. народни представители, които са съгласни с предложението на комисията, заглавието на закона да остане тъй, както се докладва, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст.): Считамъ за нужно да дамъ нѣкои обяснения общо по изменението въ чл. 1 отъ закона. Голѣми промѣни комисията не е направила. Чл. 1 съдържа стокитѣ, чийто вносъ се запрещава. Извън стокитѣ, които са поменати въ законопроекта, бѣха вмѣнати отъ комисията още два вида стоки — изкуственитѣ пѣвта и автомобилитѣ. По отношение разширяване списъка на стокитѣ за вносъ, комисията счете, че не може да отиде по-далечъ, защото тогава ще постави въ стѣнено положение консоматора, както и икономическата деятелностъ въ страната. Комисията, отъ друга страна, счете, че не може да изключи много стоки отъ тѣзи, които фигуриратъ въ членъ първи, затова, защото въ такъвъ случай законътъ не ще постигне целта, която преследва. Щомъ освободимъ отъ запрещение нѣкои отъ стокитѣ по законопроекта, тогава законътъ ще докосва едно съвсемъ малко перо отъ нашия вносъ и пѣма да има никакъвъ практически резултатъ. Ето защо, комисията изключи отъ забраната само нѣкои стоки, които са необходими за нашето занаятчиство и индустрията. Тя направи само едно по-голямо изменение, като изключи отъ списъка вълненитѣ платове, пунктъ 113. Тя направи това изменение, защото се сметна, че ако бжде забраненъ вносътъ на вълненитѣ платове, ще настѣпи едно поскупване на вълненитѣ платове мѣстно произведение, а облъклото е продуктъ отъ първа необходимостъ. Сметна се, че единката мѣрка да се попречи на туй поскупване и да оставимъ свободенъ вноса на вълненитѣ платове. По-далечъ, обаче комисията не отиде, защото, както изтъгнахъ, тогава законътъ става безпредметенъ. Безспорно е едно, че тъй, както е представенъ списъкътъ, докосватъ се артикули, които не са луксозни, дори не са и полулуксозни, обаче комисията счита, че за целитѣ, които преследва законътъ, са нужни жертви както отъ консоматоритѣ, тъй и отъ търговцитѣ, и отъ занаятчиитѣ. Безъ жертви ние не можемъ да намалимъ нашия вносъ, следователно не можемъ да подобримъ търговския балансъ, а като последиствие на него — и нашия левъ, когато само можемъ да разчитаме на едно поевтиняване на живота.

Пристъпямъ къмъ четенето на чл. 1 отъ законопроекта пунктъ по пунктъ.

(Чете чл. 1 и п. 1 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

П. 1 отъ списъка комисията замѣни съ следния текстъ: (Чете) „Статия 17. Меса прѣсни, замразени, солени, въ саламура, сушени, пушени или друго-яче приготвени“.

Комисията съ това разшири възбраната върху всички меса прѣсни и солени, като счита, че за мѣстна консомация имаме достатъчно месо, даже имаме и за износъ.

Председателът: Г. г. народни представители! Ще сложа на гласуване най-напредъ само алинея първа на чл. 1, а следъ това ще полагамъ на гласуване пунктотъ отъ списъка къмъ чл. 1 — (вж. приложение № 1, Т. I)

Ония г. г. народни представители, които са съгласни съ текста на алинея първа на чл. 1, тъй както се прочете отъ г. докладчика, безъ изменение, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Сега полагамъ на гласуване п. 1 отъ списъка. Ония г. г. народни представители, които приематъ п. 1 отъ списъка, както се прочете отъ г. докладчика, съ изменението, което предлага комисията, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст.): (Чете п. п. 2 до 9 включително отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Въ тѣзи пунктове комисията не направи никакви изменения.

Председателът: Моля ония г. г. народни представители, които са съгласни, што п. п. 2 до 9 включително отъ списъка къмъ чл. 1 да се приематъ тъй, както са предложени отъ комисията, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст.): (Чете п. 10 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Въ тоя пунктъ, статия 37 а. б, комисията замѣни думитѣ „отъ шаранъ“ съ думитѣ „далакъ и тарамъ“.

Председателът: Моля ония г. г. народни представители, които са съгласни, што п. 10 да се приеме съ изменението, предложено отъ комисията, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст.): (Чете п. п. 11 до 22 включително отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прие всички тѣзи пунктове безъ изменение.

Председателът: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. ст.): Съ п. 17, статия 58, се забранява вносътъ на рожковитѣ. Рожковътъ, г. г. народни представители, не е деликатесъ, нито е отъ такава голѣма стойностъ, за да му се запрети вносътъ. Рожковътъ е плодъ, който се употребява традиционно по Нова-година и Коледа, особено въ селата и не би трѣбвало да се лишаватъ селското население отъ този плодъ. Мене ми се струва, че г. министрътъ на финанситѣ ще се съгласи, защото не е голѣма сумата, която ще се спести.

Министръ П. Тодоровъ: За осемъ месеца са внесени за 550 хиляди лева рожкови.

Р. Василевъ (д. ст.): Не е голѣма сумата.

Министръ П. Тодоровъ: За една година единъ милионъ лева ще отидатъ. Безспорно, че по всѣки пунктъ, отдѣлно взетъ, сумата не е голѣма, но въ края на крайщата общо даватъ една голѣма сума. Не е лѣкарство, както обикновено се казва. Азъ смѣтамъ, че трѣбва да си остане.

Председателът: Ония г. г. народни представители, които са съгласни съ предложението на г. Ради Василевъ, што п. 17 да се зачеркне отъ списъка, моля, да вдигнатъ ръка. Меншинство, Събранието не приема.

Ония г. г. народни представители, които са съгласни п. п. 11 до 22 включително отъ списъка къмъ чл. 1 да се приематъ, както се докладваха отъ докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст.): (Чете п. п. 23 и 24 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

П. п. 23 и 24 комисията ги зачеркна.

Р. Маджаровъ (д. ст.): Вие оставяте рожковитѣ, а махвате лешнитѣ. Лешнитѣ, които се внасятъ, са трапезундски. Ако е работа за забрана на това, което го има въ България, лешници въ България има много. Трѣбва да остане забраненъ вносътъ на лешнитѣ.

Министръ П. Тодоровъ: Нѣмамъ нищо противъ.

Р. Маджаровъ (д. ст.): Прави предложение да си остане п. 24.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст.): Махнахме дини, пѣпеш и лешници, понеже такъвъ вносъ почти нѣма.

С. Костурковъ (д. ст.): Вносъ на дини и пѣпеш нѣма, но лешници се внасятъ.

Председателът: Най-напредъ ще поставя на гласуване зачеркването на п. 23. Ония г. г. народни представители, които са съгласни да се зачеркне п. 23, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Ония г. г. народни представители, които сж съгласни да се зачеркне п. 24, моля, да вдигнат рѣка. Меншество, Събранието не приема. Значи, п. 24 остава.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. п. 25 до 30 включително отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прие тѣзи пунктове безъ измѣнение.

Председателъ: Има думата г. д-ръ Владимиръ Руменовъ.

Д-ръ В. Руменовъ (д. сг): Г. г. народни представители! Когато е въпросъ да се запрещава вносътъ на хранителни продукти, трѣбва да се има предъ видъ тѣхната питателностъ. Въ английското законодателство това се е практикувало дълги години, а въ последно време, презъ време на войнитѣ, всичкитѣ законодателства въ всички страни иматъ предъ видъ преди всичко питателността на известни предмети и никакви запретителни мѣрки нийде не се предприематъ. Напр. касае се въпросътъ за запрещаването вноса на овощия. Действително, въ нашата страна има много фрукти, но само лѣтно време. А има околии, въ които нѣма достатъчно плодове и може-би ще има известно значение за нашето слабо овощарство, ако се забрани вносътъ. Но имайте предъ видъ, че у насъ овощията, отъ войнитѣ насамъ, станаха извънредно много скъпи, много и много по-скъпи, отколкото струватъ на производителитѣ. Изнесоха се факти, че овощията, които струватъ на мѣсто, и то отдалечено отъ тукъ на нѣкакви 30—50 клм., единица, тукъ, въ София, се продаватъ десетъ, двадесетъ, петдесетъ пѣти по-скъпо. Овощията сж отъ голѣма важностъ за здравето. Въ последно време науката откри, че въ овощията се съдържа едно особено вещество, което се нарича витаминъ, което до преди 8—10 години науката не познаваше. Тоя витаминъ е особено полезенъ за здравето. Ако се забрани вносътъ на овощията и ако тѣ се продаватъ по-скъпо, отколкото по-напредъ, ние ще намалимъ консомацията имъ. Вие ще кажете, че това е луксъ. Не, овощията сж отъ първа необходимостъ за всички и особено за децата. Децата не вирѣятъ зимно време и много боледуватъ, защото имъ липсватъ витамини, и ето защо децата пролѣтно време се нахвърлятъ на зеленитѣ сливи. Това е следствие на естествената потрѣба у тѣхъ отъ витамини. Обръщамъ вниманието на г. г. народнитѣ представители да се замислятъ надъ тоя въпросъ, когато ще запрещаваатъ вноса на плодоветѣ и да иматъ предъ видъ, че това може да се отрази вѣе върху народното здраве, а особено върху здравето на децата. Затова предлагамъ, пунктоветѣ, въ които се споменаватъ овощия, да се зачеркватъ.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Хинекъ Майеръ.

Х. Майеръ (д. сг): Г. г. народни представители! Действително, овощията съдържатъ витамини, обаче, въ черупката, която ние хвърляме, която ние не ядемъ. Така че, ако се запрети вносътъ на овощията, не губимъ нищо. Витаминитѣ ние ги хвърляме.

Д-ръ Ц. Дяковъ (д. сг): Не може ли г. министърътъ на финанситѣ да ни каже какъвъ е приблизително вносътъ на плодоветѣ?

Г. Чернооковъ (с. д): Г. министърътъ на финанситѣ не прави кабинетенъ въпросъ отъ това. (Смѣхъ)

Министъръ П. Тодоровъ: Въ нашата страна, вследствие развитието на овощарството презъ последнитѣ години, има толкъсъ много плодове . . .

А. Урумовъ (д. сг): Витамини има ли?

Министъръ П. Тодоровъ: . . . и толкова видове плодове, че безъ да се формализирамъ съ тия пунктове, азъ считамъ, че не трѣбва да се повдига въпросътъ за позволяване вноса на плодове отъ странство. Нѣма какво да се говори, дали коритѣ или черупкитѣ съдържатъ витамини — това е единъ въпросъ още, недостатъчно проученъ — но даже да се съгласимъ, че тѣ иматъ такава лѣковито свойство, плодове въ страната ни се намиратъ въ изобилие. Азъ предлагамъ на Народното събрание да реши, да се запрети ли или не вносътъ на плодове. На всѣки случай, това сж 200 000 л. и нѣщо. И струва ми се, че ако ние не събираме

стотинитѣ хиляди левове, ние нѣма да достигнемъ цифрата, която гонимъ съ този законопроектъ. Вихъ желалъ да се приеме така, както се докладва. Въ всѣки случай, нека Парламентътъ реши.

Председателъ: Има думата г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. сг): Г. г. народни представители! Съображенията на г. д-ръ Руменовъ отъ хигиенично гледище сж съвършено умѣстни, обаче не намирамъ основание да се вбасятъ плодове при наличността на толкъсъ много плодове, които се намиратъ въ България. Това значи, г-да, да покровителствуваме единъ вносъ, който по знания и незнания пътища може да влѣзе и да конкурира мѣстнитѣ произведения; това значи да не даваме възможностъ да се развива едно производство, каквото е овощарството, отъ което се препитаватъ цѣли околии. Ако гражданитѣ искатъ за своитѣ деца плодове, тѣ могатъ да ги намѣрятъ въ достатъчно количество и на износни цени, стига ние да пресушимъ спекулата съ плодоветѣ, а не търговцитѣ да ги купуватъ по 2 л. въ Кюстендилъ и да ги продаватъ по 20 л. въ София. Ето защо, г-да, азъ ви моля да се съгласите съ предложението на комисията, да се запрети вносътъ на плодове.

Председателъ: Г. г. народни представители! Ще поставя на гласуване най-напредъ предложението на комисията, а именно п. п. 25 и 26 да останатъ въ списъка. Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни съ предложението на комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. Значи, п. п. 25 и 26, относно плодоветѣ, оставатъ въ списъка.

Сега ще положа на гласуване п. п. 27—30 включително, които комисията приема безъ измѣнение. Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, щото п. п. 27—30 включително да останатъ безъ измѣнение, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. 31 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)
П. 31 комисията го зачеркна.

Председателъ: Комисията предлага да се зачеркне п. 31. Той се отнася до сурогатитѣ на кафето. Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни съ предложението на комисията, да се зачеркне п. 31 отъ списъка, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Следъ п. 31 комисията вмѣква единъ новъ пунктъ по ст. 85: „Първѣтѣ листове, мѣхове и други растения за украса, живи, сушени или препарирани“. Сметна това за луксъ.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни следъ п. 31 да се вмѣкне новъ пунктъ съ съдържаннето, току-що прочетено отъ г. докладчика, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. п. 32 и 33 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)
Комисията прие тѣзи пунктове безъ измѣнение.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, щото п. п. 32 и 33 да се приематъ така, както сж предложени отъ комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. 34 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията го измѣни, като прибави: „или други сждове“. Съ това измѣнение комисията запрещава вече вноса на вина, въ какъвто и да било сжлъ. Тази прибавка е необходима, за да се избегне внасянето на вина съ други нѣкакви неугворени сждове.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, щото п. 34 да се приеме съ измѣнението, което предлага комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. п. 35 до 53 включително отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прие всички тѣзи пунктове безъ измѣнение.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, штоу п. п. 35 до 53 включително да се приематъ така, както сж предложени отъ комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. 54 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)
Комисията го зачеркна.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, штоу п. 54, който се отнася до озокерита и цезезина, да се зачеркне, да вдигнатъ рѣка. (Никой не вдига рѣка)

Нѣкой отъ сговориститѣ: Какви сж съображенията на комисията?

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Съображенията на комисията бѣха, че тѣзи продукти сж необходими за индустриални цели.

Председателъ: Г. г. народни представители! Чухте съображенията на комисията — тѣзи продукти сж необходими за индустриални цели. — И така, онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, штоу п. 54 да се зачеркне, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. п. 55 до 58 включително отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прие всички тѣзи пунктове безъ измѣнение.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, штоу току-що прочетенитѣ пунктове отъ г. докладчика да се приематъ тѣй, както сж предложени, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. 59 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията го зачеркна. Съображенията ѝ бѣха, че глечката е необходима за нашето грънчарство.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, штоу п. 59, който се отнася до глечката, нужна за нашето грънчарство, да се зачеркне, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. 60 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прие п. 60 безъ измѣнение.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, штоу п. 60 да се приеме тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. п. 61 и 62 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията зачеркна тия два пункта. Съображенията ѝ бѣха, за да може нашата мобилна индустрия да вкара отъвън три фурнири, които сж необходими за мобили, въ по-добро качество; следователно, за цели чисто индустриални.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни съ предложението на комисията п. п. 61 и 62 да се зачеркнатъ, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. п. 63 и 64 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прие безъ измѣнение тия пунктове.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, штоу п. п. 63 и 64 да се приематъ безъ измѣнение, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. 65 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Въ п. 65 комисията прибави предъ цифрата „218“ думитѣ „отъ ст.“, за да има единство между тарифата за вносниятѣ стоки и тази статия.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които приематъ п. 65 заедно съ поправката, предложена отъ комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. п. 66 до 72 включително отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прие безъ измѣнения тия пунктове.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, штоу п. п. 66 до 72 включително да се приематъ тѣй, както се предлагатъ, безъ измѣнение, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. 73 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прибави въ края думитѣ „филмитѣ за кинематографи и на целулоидни прѣчки“. Безъ тази прибавка сж разбираше, че филмитѣ сж забранени за вносъ. Комисията счете, че тѣ трѣбва да бѣдатъ позволени и ги прибави като изключение. Значи филмитѣ за кинематографи и целулоиднитѣ прѣчки, понеже последнитѣ сж необходими за индустрията, която у насъ я има, сж свободни за вносъ.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни п. 73 да се приеме съ прибавката, предложена отъ комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. п. 74 до 86 включително отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прие безъ измѣнения тия пунктове.

Председателъ: Има думата г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (д. сг): Г. г. народни представители! Съ п. п. 80 и 81, мене ми се чини, че въпросътъ не се разрешава правилно. Не зная Министерството на финанситѣ какви сведения ще ни даде за цифрата, на която възлиза вносътъ на фаянсовитѣ и порцеланови издѣлия, които не сж едноцветни, но смѣтамъ, че когато трѣбва да се запрети вносътъ на фаянсови и порцеланови предмети, които не сж отъ първа необходимостъ, които съставляватъ горе-долу луксъ, не е най-щастливъ изборътъ, като се считатъ за луксозни онѣзи, които сж украсени съ нѣкаква шарка, защото, споредъ тѣзи пунктове, ще излѣзе, че най-финитѣ порцеланови издѣлия може да бѣдатъ внесени. И доколкото моитѣ познания на човѣкъ не вещь въ тая областъ, ами домакинъ, се простиратъ, най-финитѣ порцеланови издѣлия, това сж често бѣлитѣ, безъ никакви украски. А пъкъ доколкото можахъ да събера сведения и доколкото знамъ, онова, което се компрометира при първоначалното произвеждане на предмета, което има леке или е по-долно по качество, то минава съ една сила или червена гривничка, и то се продава несъмнено три-четири пѣти повече, отколкото чистиятъ фаянсъ и порцеланъ. Нѣщо повече, г. г. народни представители; тѣзи предмети се продаватъ на килограмъ въ фабриктѣ, а чистиятъ порцеланъ се продава на парче и е много скѣпъ. И ако има данни на каква сума възлиза вносътъ на чиститѣ фаянсови и порцеланови издѣлия и на каква сума възлиза вносътъ на многоцветнитѣ, ще видите, че първитѣ ангажирагъ много по-голяма сума, отколкото вторитѣ. Независимо отъ това, многоцветнитѣ фаянсови издѣлия сж обикновенитѣ сѣдини, които употребява широката, простата маса въ села и градове, която иска да се отърве отъ паницата, но не може да се добере още до нѣщо по-луксозно, по-фино. Широката работническа маса, бедното чиновничество, тѣ сж, които си служатъ съ тия фаянсови предмети, украсени съ една проста чертичка. Сега това запрещаваме, а онова, което е наистина луксъ, го позволяваме. Луксътъ не се опредѣля отъ червената или синята шарка, а се опредѣля отъ друго.

Прочее, моето предложение е тия два пункта да се махнатъ, а да остане само пунктъ 82, който отговаря на целта, която ние си поставяме съ този законопроектъ: луксозни фаянсови и порцеланови издѣлия да се не внасятъ; а луксътъ не се обуславя отъ шарката, която има чинийката или канчето на своята шия или на своето дѣно.

Д. Бошняковъ (д. сг): Разлика какъ ще се прави?

П. Деневъ (д. сг): И безъ това имате пунктъ 82, който казва: „Предмети луксозни отъ глина, порцеланъ, фаянсъ, бисюитъ и теракота“. Съ това се предвижда всичко.

Председателъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Комисията по този въпросъ събра сведения отъ началника на отдѣлението за митниците при Министерството на финанситъ. Споредъ неговото съобщение, „луксозни“ по тарифата се смѣтатъ тѣзи издѣлия, които сж съ нѣколко бои.

П. Деневъ (д. сг): Извинете, г. докладчикъ, същиятъ началникъ каза на мене, че не е така.

Г. Чернооковъ (с. д): Да се уволни!

Председателъ: Има думата г. министрътъ на финанситъ.

Министръ П. Тодоровъ: Г. г. народни представители! Право е едно, че тази категория стоки не позволява едно таква тѣкно дефиниране, каквото е необходимо въ случаи, за да можемъ вноса на известенъ видъ фаянсови произведения да го забранимъ или позволимъ. Има нѣщо, което въ случая не се поддава на една точна класификация, но има случаи, безспорно, когато едни порцеланови издѣлия безъ да иматъ никакви шарки, чисто бѣли . . .

Р. Маджаровъ (д. сг): Струватъ милиони.

Министръ П. Тодоровъ: . . . сж по-луксозни, отколкото порцеланови издѣлия съ всевъзможни орнаменти. Въ комисията, както и въ Министерството на финанситъ при проучването на този пунктъ отъ законопроекта станаха много разисквания и което можа практически да се постигне, постигна се. Но това, което иска г. Деневъ — да се махнатъ тия два пункта и да остане пунктъ 82: „предмети луксозни отъ глина, порцеланъ, фаянсъ, бисюитъ и теракота“ — то би значило да се допусне единъ вносъ кръгло отъ 10 милиона лева за година. А въ тая обща категория деветъ десети сж минимумъ такива артикули, бозъ които ние сега можемъ. Нѣма да стигнемъ до тамъ, да останемъ безъ сждове, всѣки отъ насъ има по нѣколко чинии въ къщи, които ще му служатъ за известно време. То се знае, че всѣки би желалъ да замѣни талерката съ фаянсъ, макаръ да не бѣде толкова финенъ и художествено изработенъ, по предъ видъ целитъ на законопроекта и като изхождаме отъ съображението, че тукъ се касае за едно голѣмо перо — и ако ние тукъ не шкартираме тия 10 милиона лева, не зная отъ къде ще ги вземемъ — азъ бихъ молилъ г. г. народнитъ представители да приематъ п. п. 80 и 81 така, както сж.

Председателъ: Г. г. народни представители! Ще поставя на гласуване п. п. 74 до 79 включително, по които не станаха никакви разисквания, а следъ това ще поставя на гласуване п. п. 80 и 81.

Моля оная г. г. народни представители, които сж съгласни да се приематъ п. п. 74 до 79 включително, тѣй, както се предложиха отъ комисията, безъ измѣнение, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Сега ще положа на гласуване предложението на комисията да се приематъ п. п. 80 и 81 тѣй, както се предлагатъ отъ нея.

Оная г. г. народни представители, които сж съгласни да се приеме п. 80 безъ измѣнение, както е предложено отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Кои то сж съгласни, щото п. 81 да се приеме безъ измѣнение, както се предложи отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Моля така също да вдигнатъ рѣка оная г. г. народни представители, които сж съгласни, щото п. п. 82 до 86 включително да се приематъ безъ измѣнение, тѣй както се предложиха отъ комисията. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. 87 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прибави накрая вмѣсто „и полиранитъ чаши“ — „полиранитъ и гравираниитъ чаши, стъкла и кани за вода“. Значи, съ това измѣнение комисията позволява вноса само на полиранитъ и гравирани чаши, стъкла и кани за вода, които сж отъ обикновено употребление.

Председателъ: Моля оная г. г. народни представители, които сж съгласни п. 87 да се приеме съ добавката, предложена отъ комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. п. 88 до 195 включително отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прие тѣзи пунктове безъ измѣнение.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): П. 99 се касае до ст. 314 отъ тарифата. Г. г. народни представители! Въ тая статия, въ буква а. п. 2, се говори за издѣлия отъ кожи, съединени съ фини материяли; въ точка г се говори за кожи лакирани, бронзирани, позлатени или посребрени, които сигурно хвърлятъ едно голѣмо перо въ търговския балансъ. Азъ смѣтамъ, че тия материяли нѣма защо да ги толерираме: тѣхниятъ вносъ трѣбва да бѣде забраненъ. Така че къмъ този пунктъ, който се касае до ст. 314, „чанти всѣкакви, съ изключение на оная за велосипеди“ и пр., азъ моля г. г. народнитъ представители да се включатъ отъ сжщата статия: пунктъ а, т. 2 — „издѣлия отъ кожи съединени съ фини материяли“, пунктъ б, т. 2 — „продълбени кожи, нелакирани, небронзирани, непозлатени и непосребрени, съединени съ фини материяли“, пунктъ в — „минерално продълбени кожи, нелакирани, небронзирани, непозлатени и непосребрени, съединени съ фини материяли“, и пунктъ г — „отъ лакирани, бронзирани, позлатени или посребрени кожи, съединени или не съ обикновени или фини материяли“. Трѣбва да бѣде забраненъ тоже вносътъ на тия стоки.

Министръ П. Тодоровъ: Нѣмамъ нищо противъ това, ако народното представителство го намѣри за умѣстно.

Председателъ: Г. г. народни представители! Ще гласуваме пай-напредъ пунктотъ.

Д. Кьорчевъ (н. л): За да се гласува предложението на г. Василева, трѣбва той да го направи писмено и да се прочете отъ г. председателя.

Председателъ: Ама азъ не слагамъ него на гласуване, г. Кьорчевъ. Ще гласуваме по-напредъ пунктотъ отъ 88 до 94 включително.

Д. Кьорчевъ (н. л): Но г. министрътъ даде съгласието си; каза, че нѣма нищо противъ.

Министръ П. Тодоровъ: Азъ дадохъ съгласието си, но нека се процедира по надлежния редъ.

Председателъ: Г. Кьорчевъ! Много бързате.

А. Цанковъ (с. д): Трѣбва да се направи писмено предложението.

Р. Василевъ (д. сг): Докладътъ на комисията сега се раздаде и нѣмахъ време.

Председателъ: Има думата г. Рашко Маджаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Въ п. 95, който се касае до ст. 303, е казано: „Картини на книги, дърво, платно и пр., съ изключение на увеличенитъ фотографии, завършени или не, на картинитъ за учебни цели и на картинитъ-реклами за кинематографи“. Азъ мисля, че този пунктъ трѣбва да бѣде измѣненъ и бихъ желалъ да чуя и поясненията на г. министра. Както е направена редакцията, не може единъ български художникъ, който е нарисувалъ една картина въ Европа, да я внесе въ България, а може да се внесе съ търговска целъ увеличена въ Европа фотография. Защо се разрешава вносътъ на увеличенитъ фотографии, а се забранява вносътъ на картинитъ? Ако за единъ периодъ отъ време е нужно да се забрани вносътъ на картини, той трѣбва да се забрани и по отношение на увеличенитъ фотографии.

По-нататъкъ е казано: „на картинитъ за учебни цели и на картинитъ-реклами за кинематографи“ — значи, разрешава се вносътъ на картинитъ за кинематографи, а не може да бѣде докарана картина съ малка стойностъ. И това се търпи!

Казва се още „за учебни цели“. Какво се разбира под думитѣ „за учебни цели“? Ако азъ прилагамъ закона, то, като го тълкувамъ добре, ще допусна всѣка една картина, която може да служи като учебникъ за първоначално, гимназиално, гимназиално и пр. образование, а картинитѣ за научни цели нѣма да допусна. Азъ ви моля поне тукъ да се промѣни редакцията, като се каже тия картини да бждатъ „за научни цели“. Практически въпросътъ се състои въ следното: археологическиятъ институтъ днесъ има повече отъ 400—500 такива картини, които се работятъ въ странство и тѣ не ще бждатъ допуснати да дойдатъ въ този институтъ. Затова моля да се промѣни този текстъ въ законопроекта, като се каже „за научни цели“ и като се махнатъ „увеличенитѣ фотографии“, които всѣкога иматъ спекулативна целъ.

А. Буровъ (д. сг): Нека останатъ; тѣ служатъ и за наметници.

Р. Маджаровъ (д. сг): Ако останатъ тѣзи фотографии, както казва г. Буровъ, то за картинитѣ да се промѣни редакцията, като, вмѣсто „учебни цели“ се каже „научни цели“, или следъ „учебни“ да се прибави „и научни“.

Г. Данаиловъ (д. сг): „Научни цели“ е по-ограничено понятие; турете едното и другото, г. министре — „учебни и научни“.

В. Ганевъ (д. сг): Да се каже „учебни и научни“.

Председателъ: Има думата г. министрътъ на финанситѣ.

Министръ П. Тодоровъ: Г-да! Случаитѣ, за които говори г. Рашко Маджаровъ — че може да има нѣкоя оригинална картина, доста ценна, особено когато е отъ български художникъ, която да подпадне подъ туй запрещение — нѣма да го има, защото въ такива случаи ще дойдемъ до тази комисия, която ще разрешава инцидентно тѣзи въпроси и ще каже: едно такова произведение на родното изкуство безспорно не може да остане въ чужбина. Не може въ единъ списъкъ да се изброятъ всички случаи, и затова именно се предвижда тази комисия, за която ще говоримъ, безспорно. Отъ гледна точка на законопроекта — такъвъ, какъвто е — подобна картина ще влѣзе.

Що се отнася до увеличенитѣ фотографии азъ съмъ на мнение, че тѣ нѣматъ никаква художествена стойностъ. Изтъкна се и въ комисията — не мога да си спомня кой какво е говорилъ — това да бжде зачеркнато.

Р. Маджаровъ (д. сг): Съгласете се, г. министре, да стане „учебни и научни цели“.

Министръ П. Тодоровъ: Да стане „за учебни и научни цели“ — това го разбирамъ, това може да се допусне.

Въ връзка съ „картинитѣ-реклами за кинематографи“ въ комисията доста много се говори по кинематографитѣ: имаше изказани мнения — отъ морално, отъ естетично, отъ фискално и пр. становища — да се запрети или да не се запрети лентата. Най-сетне надделѣ последното мнение, защото имаше фискални съображения и защото предлагаме, че когато при Министерството на просвѣтата има една комисия, която специално съ туй се занимава — преглежда предварително доколко единъ филмъ, отъ гледна точка на общественитѣ нрави, трѣбва или не трѣбва да се допусне — . . .

Р. Маджаровъ (д. сг): Съгласенъ съмъ.

Министръ П. Тодоровъ: . . . ако тази комисия не извършва своята работа както трѣбва, не остава освенъ Парламентътъ да намѣри друго средство или пъкъ респективната администрация да наблюдава, за да гледа тази комисия работата си както подобава. Въ всѣки случай, подобна комисия съществува. И понеже кинематографитѣ — лоши или добри — сж единъ голѣмъ фискаленъ ресурсъ, затова въпросътъ не може да се разреши инцидентно — остава да се разреши съ специаленъ законопроектъ или съ специално законоположение, ако такъвъ или такова е необходимо. Но единъ пътъ вие сте допуснали тази индустрия — лоша или добра — да работи въ България, мене ми се струва, г-да, че това, което я съпътствува организационно, то е картинитѣ-реклами за кинематографи и тѣ не могатъ да се забранятъ. Дайте възможностъ на тѣзи хора

да демонстриратъ своето изкуство, ако тукъ изобщо има нѣкакво изкуство.

Азъ съмѣтамъ, че туй трѣбва да остане, съ изключение на думитѣ „увеличени фотографии“, които да се зачеркнатъ, а следъ думата „учебни“ да се добавятъ думитѣ „и научни цели“.

Председателъ: Има думата народниятъ представител г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ съмѣтамъ, че предложението на г. Рашко Маджаровъ не може да бжде разглеждано така и противъ него не могатъ да се навеждатъ аргументи по начина, по който г. министрътъ на финанситѣ прави това. Ако той по начало приема, че въ предложението на г. Рашко Маджаровъ има смисълъ, ако той приема и ако комисията намира, че действително едни оригинални картини — да речемъ картини отъ български художници — трѣбва да бждатъ внесени въ страната, не може да се мотивира оставянето на запрещението съ последующитѣ чл. чл. 3 и 4 отъ законопроекта. Защото, г. г. народни представители, ние сега разглеждаме чл. 1, а чл. чл. 3 и 4 сж още единъ въпросъ: дали народното представителство ще се съгласи да има комисии или не, е единъ въпросъ, който тепърва ще се дебатира — може би, въпрѣки очакванията, Народното събрание да се изкаже неодобрително върху тия комисии. Туй щото азъ намирамъ за най-неудобно — какъ да кажа — за най-нѣщастно отбиване предложението на г. Рашко Маджарова съ мотивирането съ чл. чл. 3 и 4 отъ предложението законопроекта. Въпросътъ е: сподѣля ли се отъ респективното мѣсто, че не трѣбва да се разрешава вносетъ на картини отъ оригиналенъ произходъ — може би отъ български художници — за да могатъ да влѣзатъ въ страната, за да могатъ да бждатъ позволени за вносъ?

Министръ П. Тодоровъ: Приемамъ това, — свършена работа; може да се вотира, най-сетне за туй нѣма да се повдига споръ, право е.

Председателъ: Г. г. народни представители! Ще полага на гласуване най-напредъ онѣзи пунктове, по които не станаха никакви разисквания, именно п. п. 88—94.

Ония г. г. народни представители, които сж съгласни да се приематъ п. п. 88 до 94 включително безъ измѣнение, тѣ както сж предложени отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. По п. 95 моля г. Рашко Маджаровъ да даде своето предложение писмено.

Р. Маджаровъ (д. сг): Моля да го прочета: (Чете) „Картини на книги, дърво, платно и пр., съ изключение на художественитѣ картини на български художници, завършени или не, на картинитѣ за учебни и научни цели и на картинитѣ-реклами за кинематографи“.

В. Ганевъ (д. сг): Оригинални картини.

Р. Маджаровъ (д. сг): Да, оригинални картини.

Председателъ: Най-напредъ ще поставя на гласуване предложението на комисията.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Не можемъ да гласуваме за предложението на комисията, защото не сме чули предложението на г. Рашко Маджарова.

Председателъ: Предложението на г. Рашко Маджаровъ е следното: (Чете) „Картини на книги, дърво и пр., съ изключение на“ — думитѣ „увеличенитѣ фотографии“ се зачеркватъ — „художественитѣ картини, завършени или не“, . . .

Нѣкой отъ сговориститѣ: Най-сетне турете „картини отъ български художници“ или „оригинални картини отъ български художници“.

Р. Маджаровъ (д. сг): Съгласенъ съмъ да се каже „на български художници“.

Председателъ: Добре. — . . . „съ изключение на художественитѣ картини на български художници, завършени или не, на картинитѣ за учебни и научни цели и на картинитѣ-реклами за кинематографи“.

Най-напредъ, съгласно реда, ще положа на гласуване предложението на комисията, понеже тя не се присъединява към мнението на г. Рашко Маджаровъ.

Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни да се приеме пунктъ 95 безъ измѣнение, както го предлага комисията, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Да каже г. министърътъ на финанситѣ, съгласенъ ли е съ предложението на г. Рашко Маджаровъ.

Министъръ П. Тодоровъ: Съгласенъ съмъ.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Трѣбва да се гласуватъ по-напредъ предложенията.

Председателътъ: Комисията има свое предложение по въпроса и докато тя не се откаже отъ него, то не може да не се постави по-напредъ на гласуване.

Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни п. 95 да се приеме съ измѣнението, предложено отъ г. Рашко Маджаровъ, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни да се приематъ п. п. 96, 97 и 98 безъ измѣнение, тъй както бѣха предложени отъ комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Къмъ п. 99 има предложение отъ народния представителъ г. Ради Василевъ, обаче пакъ ще поставя на първо мѣсто предложението на комисията.

Р. Василевъ (д. ср.): Прочетете най-напредъ моето предложение.

Председателътъ: Предложението на г. Ради Василевъ е следното: (Чете)

„Къмъ п. 99 отъ законопроекта за запрещение вноса на стокитѣ, които не сж отъ първа необходимостъ, се прибавятъ и следнитѣ стоки, чийто вносъ се забранява:

„Стокитѣ, предвидени по статия 314 отъ закона за митническата тарифа на вноснитѣ стоки п. „а“, точка 2: издѣлия отъ кожи, съединени съ фини материяли; п. „б“ точка 2: продажбени кожи, nelaкирани, небронзирани, непозлатени и непосребрени, съединени съ фини материяли; п. „в“ точка 2: минерално-продажбени кожи, nelaкирани, небронзирани, непозлатени и непосребрени, съединени съ фини материяли; п. „г“: отъ лакирани, бронзирани, позлатени или посребрени кожи, съединени или не съ обикновени или фини материяли“ . . .

Р. Василевъ (д. ср.): „Включително и обувата, приготвени отъ тѣзи фини кожи“.

Председателътъ: . . . „включително и обувата, приготвени отъ тѣзи фини кожи“.

Р. Василевъ (д. ср.): Това сж лакирани, бронзирани, посребрени и позлатени кожи.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петъръ Бѣковъ.

П. Бѣковъ (д. ср.): Г. г. народни представители! Не може така инцидентно тукъ днесъ, когато ни се раздаватъ измѣненията, направени отъ комисията, да се явяватъ народни представители и да правятъ предложения, като ни напомнятъ само статии и параграфи отъ митническата тарифа, която нѣмаме на рѣка. Четатъ се разни пунктове. Отде могатъ да знаятъ народнитѣ представители какви сж тѣзи пунктове? Тѣй не може да се законодателствува, г-да. Ето, току-що се припомни, че вносътъ на обувата не е запретенъ и понеже вносътъ на всѣкакви обувача, лачени и пр., не е запретенъ, то се прави предложение, че и вносътъ на лаченитѣ обувача ще трѣбва да се запрети. А тѣй нѣма да могатъ на кожигѣ нѣма да бѣде позволенъ и тукъ нѣма да могатъ да правятъ обувки, ще накараме хората щатъ-нешатъ да носятъ готови обувки отъ странство, нѣщо, което ще се отрази зле на нашето обуварство.

Казва се, че лакътъ билъ луксозенъ артикулъ. Днесъ лакътъ е общоупотрѣбителенъ артикулъ: носи се и отъ офицери, отъ дами, даже и по селата, и отъ всички. Той не може да бѣде замѣненъ съ никоя друга кожа. Ако е въпросъ за скъпотиѣ, шевро то по-скъпо, а лакътъ е по-

евтинъ. Защо ще се позволява вносътъ на по-скъпото, а на по-евтиното ще се забранява? Не бива така набързо да се взематъ решения, съ които може да се заблудятъ народното представителство и после да става нужда да отгъняваме тѣзи закони, както по-рано имаше такива случаи.

Азъ моля г. Василева да се откаже отъ това си предложение, което е въ свръзка съ тарифата, точния текстъ на която ние въ тоя моментъ не можемъ да знаемъ.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. ср.): Г. г. народни представители! Когато се предлагаше този законопроектъ, една отъ целитѣ бѣше той да произведе известенъ ефектъ, да има психологическо значение върху маситѣ, които да не гледатъ по витринитѣ само копринени платове и посребрени и позлатени обувача, които никога обикновената маса не може да носи. И когато се спира вносътъ на маса продукти, които сж даже отъ хранително естество, за които говори г. Лѣкарски, защо ще позволяваме вноса на тия продукти, които сж визирани въ ст. 314, а именно: (Чете) „Издѣлия отъ кожа особено непоименовани:

„а) отъ гьонъ, бланкъ, небоядисанъ мѣшинъ или сахтиянъ:

„1. съединени или не съ обикновени материяли . . .
„2. съединени съ фини материяли . . .
„б) отъ други растително-продажбени кожи, nelaкирани, небронзирани, непозлатени и непосребрени:

„1. съединени или не съ обикновени материяли . . .
„2. съединени съ фини материяли . . .
„в) отъ други минерално-продажбени кожи, nelaкирани, небронзирани, непозлатени и непосребрени:

„1. съединени или не съ обикновени материяли . . .
„2. съединени съ фини материяли . . .
„г) отъ лакирани, бронзирани, позлатени или посребрени кожи, съединени или не съ обикновени или фини материяли“.

Г. Чернооковъ (с. д.): Позволяватъ ти да носишъ златни обувки, а забраняватъ ти да ядешъ ропкови!

Р. Василевъ (д. ср.): Искамъ да кажа, че тия материяли сж отъ такова естество, че съ нищо нѣма да се спъне нашата индустрия, ако имъ се забрани вносътъ. Малцина работятъ съ такива материяли. Занаятчитѣ работятъ обикновено съ юфтъ. Прочее, това нѣма да спъне индустрията и занаятитѣ.

Моля г. г. народнитѣ представители да се съгласятъ . . .

П. Бѣковъ (д. ср.): И готовитѣ обувача?

Р. Василевъ (д. ср.): Да, и готовитѣ обувача.

П. Бѣковъ (д. ср.): Предложението на г. Ради Василевъ би било приемливо, ако се махнатъ лакиранитѣ кожи.

Председателътъ: Г-да! Чухте предложението на г. Ради Василевъ.

Отъ сговориститѣ: Да се прочете още веднажъ.

Председателътъ: (Чете) Къмъ п. 99 отъ законопроекта за запрещение вноса на стокитѣ, които не сж отъ първа необходимостъ, се прибавятъ и следнитѣ стоки, чийто вносъ се забранява:

„Стокитѣ, предвидени по ст. 314 отъ закона за митническата тарифа на вноснитѣ стоки, п. а. т. 2: издѣлия отъ кожи, съединени съ фини материяли; п. б. т. 2: продажбени кожи, nelaкирани, небронзирани, непозлатени и непосребрени, съединени съ фини материяли; п. в. т. 2: минерално-продажбени кожи, nelaкирани, небронзирани, непозлатени и непосребрени, съединени съ фини материяли; п. г. т. 2: отъ лакирани, бронзирани, позлатени или посребрени кожи, съединени или не съ обикновени или фини материяли, включително и обувата, приготвени отъ тия фини кожи“.

Най-напредъ ще положа на гласуване предложението на комисията, а именно п. 99 да се приеме безъ измѣнение. Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни съ предложението на комисията, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Ще положа на гласуване предложението на г. Ради Василевъ.

Д. Кьорчевъ (п. л.): Искамъ думата по това предложение.

Отъ сговориститѣ: Сега се гласува вече. Да се взема думата, когато му е редътъ.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димо Кьорчевъ.

Д. Кьорчевъ (п. л.): Ще кажа нѣколко думи по предложението на г. Ради Василевъ. Моля г. г. народнитѣ представители, тоже и г. предложителъ, да се съгласятъ, щото така, както е направено предложението въ писмена форма, да бѣде разгледано въ комисията, защото зачеква нѣща, по които не всички народни представители сѫ компетентни и не могатъ да гласуватъ само по довѣрие, още повече, че г. Ради Василевъ каза, че нѣма нищо противъ това. Затуй просто не остава поводъ да се съмнява нѣкой, че на нашето внимание е оставена тази работа.

Председателъ: Има думата г. министрътъ на финанситѣ.

Министръ П. Тодоровъ: Г. г. народни представители! Който отъ малко-малко се е интересувалъ отъ нашата кожарска индустрия, трѣбва да знае едно — че ние имаме модерни инсталации, които работятъ отъ години съ успѣхъ и които биха работили още по-добре и биха могли да ни изкаратъ най-финитѣ продукти отъ кожи, стига тия инсталации да иматъ оборотни капитали. Идете въ Варна, идете въ Търново, идете въ който и да било градъ, където горедолу сѫ се създали първоначалнитѣ фази отъ нашата индустрия, и вие ще видите, че покрай обикновенитѣ табакани се издигатъ и модерни сгради, въ които, стига да има пари, има достатъчно талантъ, технически и организационенъ, стига да има възможностъ да се доставятъ необходимитѣ сурови материали, тѣ ще ви изкаратъ всичкия оня финесъ, който се забранява съ предложението на г. Ради Василевъ. Ако има смисълъ нашиятъ законъ за покровителството на отечествената индустрия, той е — говоря за смисъла — този, че чрезъ грамаднитѣ привилегии, които отъ години се даватъ на нашата отечествена индустрия, ние трѣбваше особено следъ тази манна, която презъ време на войната падна за нѣкои наши индустриални клонове, да бждемъ на свършено друга фаза на развитие на индустрията отъ тая, на която ние днесъ стоимъ. Всички сме виновни за това и носимъ отговорностъ, затова защото не даваме на нашата индустрия това, отъ което тя най-много се нуждае — средства, за да може да изплати своитѣ задължения срещу шаяжа въ чужбина и да си достави чужди материали. Следователно, г-да, когато говоримъ за нашата кожарска индустрия специално, ние трѣбва — защото може-би скоро ще дойде другъ законопроектъ, който ще ни даде поводъ да се занимаемъ обширно съ нашата индустрия — ние трѣбва, казвамъ, преди всичко да се загрижимъ за нейното покровителство въ това отношение, за което азъ говоря. Повтарямъ, нашата индустрия технически и днесъ стои на такава степенъ свършенство, щото е въ положението да ви преработи каквато и да е кожа, откъдето и да дойде тя, и да я изкара въ таквъ видъ, щото вие мячно можете да отгледитѣ този продуктъ отъ продукта, който съ съмнителна стойностъ по нѣкой пътъ идва отъ чужбина. И азъ смѣтамъ, че предложението на г. Ради Василева, макаръ инцидентно дошло, не трѣбва да възбужда въ нѣкои недоумение, а въ нѣкои протести и възмущение. Считаю, че забраната на всички тия стоки, които се казва тукъ, които сѫ лакирани и целакирани, бронзирани и небронзирани, не е голѣма пакостъ, не е голѣма бѣда, както отъ гледна точка на принципа, на който стои този законопроектъ, така и отъ гледна точка на основнитѣ начала, които лежатъ въ закона за насърчение на мѣстната индустрия. Никой нѣма да загуби абсолютно нищо отъ това, освенъ може-би нѣкои работилници, които не се занимаватъ само съ обработване и преработване на тоя видъ и на тая категория кожи, ами работятъ всичко — като започнете отъ обикновени кожи и свършите съ лакирани материали. Нѣмамъ нищо противъ това, предложението на г. Василева, макаръ че е вписано по таквъ начинъ, да се приеме. Ние и другъ пътъ трѣбва да се занимаемъ малко по-пространно съ нуждитѣ на нашата индустрия. Дотоюкова доколкото знаемъ, тѣ сѫ ценени въ този си характеръ и въ това естество, които въ тоя моментъ изпъкватъ. Особено ми направи впечатление, въ последната обколко, която направихъ въ нѣкои градове на източна България, това, че сѫ вложени милиони и ми-

лиони въ голѣми модерни фабрики за кожени издѣлия, обаче първиятъ етажъ незаеетъ, вториятъ етажъ незаеетъ, третиятъ етажъ незаеетъ и само нѣкъде въ нѣкое клоше работи единъ барабанъ, върти се на седмица може-би не съ този капацитетъ и не съ същата интензивностъ, която трѣбва, защото нѣматъ средства. Средства трѣбва да дадемъ на нашата индустрия и същевременно покровителство отъ подобенъ характеръ.

Макаръ и инцидентно направено това предложение, азъ го подкрепямъ.

Председателъ: Г. г. народни представители! Поставамъ на гласуване предложението на г. Ради Василевъ, а именно, п. 99 отъ таблицата да бѣде приетъ съ допълнението, което ви прочетохъ преди малко. Моля ония г. г. народни представители, които сѫ съгласни п. 99 да се приеме съ допълнението, предложено отъ г. Ради Василевъ, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Моля ония г. г. народни представители, които сѫ съгласни да се приематъ п. п. 100—105 включително безъ измѣнение, тѣй както сѫ предложени отъ комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ср.): (Чете п. 106 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прибави само предъ думата „крепъ“ думата „черния“ — траурния крепъ.

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които сѫ съгласни да се приеме п. 106, съ предложението отъ комисията прибавка, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ср.): (Чете п. п. 107—110 включително отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прие тѣзи пунктове безъ измѣнение.

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които сѫ съгласни, щото п. п. 107—110 включително да се приематъ безъ измѣнение, както сѫ предложени отъ комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ср.): (Чете п. 111 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Комисията прибави въ края на този пунктъ думитѣ: „съ изключение на лентитѣ за пишуци машини“ — значи тѣ ще се пускатъ свободно.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (д. ср.): Г. г. народни представители! Прибавката, която се прави отъ комисията, има своя смисълъ и трѣбва да се приеме, защото, вѣрвамъ, че иначе лентитѣ биха попаднали въ тая статия и вносътъ имъ ще се забрани ако изрично не се поменатъ.

Съгласенъ съмъ съ предложението на комисията, обаче прѣвъ едно предложението за началото на пункта, който гласи тѣй: (Чете) „Копчета всѣкакви, панделки и, издѣлия пасмантерийни, като: ширити, гайтани, шпурове, пискули и др. подобни, отъ чиста или смѣсена коприна“. Тѣзи копчета, г. г. народни представители, ако има точни данни на каква стойностъ възлизатъ, ще видите, че тѣ стигатъ може-би само нѣколко десетки хиляди лева; това сѫ копчета, които се употрѣбаватъ за единъ много озрапченъ брой мъжки костюми, за жакети и за нѣкои други костюми. Да се запрети вносътъ на една стока, която струва само нѣколко десетки хиляди лева и която може да се контрабандира въ джобъ или табакера, това значи да се създаде нѣщо, което нѣма да се съблюдава. Азъ и завчера попитахъ въ комисията на каква сума възлизатъ тѣзи копчета и началницътъ на митнишкото отдѣление г. Абалжиевъ ми каза, че това е една дребна работа. Съгласете се, казва, че за една много малка сума ние рискуваме да осакатимъ едно сѣгодно наше деанье.

Прочее, моето предложение се свежда къмъ това: вмѣсто „копчета всѣкакви, панделки и издѣлия пасмантерийни...“ и пр. и пр., да се каже: „Панделки и издѣлия пасмантерийни...“ и пр. — значи да се премахнатъ думитѣ „копчета всѣкакви“. Касае се за една малка сума, която не играе голѣма роля, а се влага само така, за идея.

Председателътъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Г-да! Въпросътъ бѣше обсъжданъ и разискванъ въ комисията. Тамъ се прие по принципъ да се забравятъ всѣкакви артикули, които иматъ коприна. Тукъ се забранява вносътъ само на коприненитѣ копчета, а не на всякитѣ копчета, защото смѣтаме, че коприната е единъ луксъ, а не една необходимостъ днесъ.

Председателътъ: Г. г. народни представители! Ще поставя на гласуване най-напредъ предложението на комисията, а именно п. 111 да се приеме съ прибавката, прочетена отъ г. докладчика. Ония г. г. народни представители, които сж съгласни да се приеме този п. 111, както е предложенъ отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. 112 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

П. 112 се прие безъ измѣнение отъ комисията.

Председателътъ: Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни, щото п. 112 да се приеме безъ измѣнение, както е предложенъ отъ комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. 113 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

П. 113, ст. 346 в и г, комисията го зачеркна. Ще дамъ едно малко обяснение.

Г. Данаиловъ (д. сг): Нѣма нужда; недейте дава пояснения.

Председателътъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ П. Тодоровъ: Г. г. народни представители! Въпросътъ е извънредно важенъ. Когато оня денъ казахъ нѣколко думи по тоя законопроектъ, азъ, като интерпретирахъ мнението на Министерския съветъ, заключихъ, че този законопроектъ, ако стане законъ, ще има значение не само съ своя мораленъ ефектъ, който трае день, два, седмица, най-много месецъ — защото азъ не зная законъ най-строгъ, ефектътъ на строгоститѣ на който да не е изчезвалъ следъ известно време — но той ще има значение, само ако можемъ да съкратимъ нашия вносъ съ една по-значителна сума, ако можемъ горе-долу да балансираме нашия търговски, не казвамъ нашия платеженъ, балансъ. Това е било главното съображение, когато Министерството на финанситѣ, Министерскиятъ съветъ и нѣкои отъ компетентнитѣ хора, които първоначално се произнесоха — наистина доста набързо, понеже трѣбваше набързо да се внесе този законопроектъ въ Парламента — по нѣкои отдѣлни статии на законопроекта, да се впише и п. 113 въ законопроекта. Не се касае за рожкови, нито за мандарини, нито за нѣкои предмети отъ второстепенно естество, колкото и за нѣкои тѣ да сж необходими; касае се наистина за единъ продуктъ отъ първа необходимостъ, обаче на първо мѣсто, касае се, отъ гледна точка на законопроекта, за едно перо съ голѣмо и много голѣмо значение. Презъ 1922 г. ние сме внесли платове за 103 милиона лева, а само за осемъ месеца презъ текущата година вносътъ достигна до 100 милиона лева. Следователно, когато азъ миналия пътъ говорихъ — ако друго тогава не постигнахъ съ нѣколкото думи, поне сега трѣбва да се корегирамъ, за да не се създаватъ известни заблуждения въ обществото — когато казахъ миналия пътъ, че чакаме едно съкращение на вноса отъ 300—350, евентуално 400 милиона лева, азъ вземахъ въ съображение и тоя елементъ, че отъ запрещението вноса на тия платове, ако не 100 милиона лева, най-малко 50 милиона ще спестимъ. Комисията реши — това е нейно право, безспорно, а Парламентътъ ще каже своята дума, той е суверенъ, то се знае — това перо всецѣло да се премахне. Азъ ще искамъ да изслушамъ нѣкои г-да — сега азъ само поставямъ този въпросъ — защото той е отъ извънредна важностъ за менъ отъ различни гледни точки. Азъ бихъ могълъ много лесно да мина и да кажа: добре, решила е комисията да го зачеркне, — прекрасно; бюджетътъ ще се възползува най-малко отъ 60 милиона лева мито, а 60 милиона лева мито, това не е една багатель. Следователно, ако не държимъ за принципитѣ, на които стои този законопроектъ, ако не държимъ на реалния ефектъ, който очакваме отъ него, азъ бихъ билъ съгласенъ веднага да приемемъ рѣшението на финансовата комисия

— митото да се прибира и да се запълни една бюджетна дупка. Но, все пакъ, понеже ние гласуваме единъ законопроектъ, за който се много говори, отъ който нѣкои даже доста много очакватъ, и противъ който много се протестира, който ще влѣзе въ конфликтъ съ маса интереси — ние ще видите по-нататъкъ какви членове има, лоши или добри, то е другъ въпросъ, може да не ги приемемъ, но които въ всѣки случай съставляватъ едни драконовски мѣрки по отношение на нѣкои частни интереси — азъ смѣтамъ, че когато ще гласуваме този законопроектъ не може да се mine мълкомъ зачеркването на една статия отъ такава капитално значение. Азъ бихъ желалъ Парламентътъ да се изкаже, не да се mine така мълкомъ, би ли трѣбвало да се зачеркне изцѣло тази статия за платоветѣ или да остане нѣщо отъ нея и тогава азъ ще кажа своята дума. За сега азъ мога да кажа, че това, което бѣше предвидено въ законопроекта и което даде единъ вносъ отъ 48 милиона лева миналата година, а сега може да достигне до 60 милиона лева, понеже нуждитѣ на страната постоянно се разрастватъ — а и по редица други съображения, които въ настоящия моментъ нѣма да изтъквамъ — азъ смѣтамъ, че тази сума не трѣбва да се игнорира. Азъ бихъ желалъ тукъ, за да бъдемъ наясно, да се изслушатъ възраженията на г-дата, които биха били противъ вписването на тази статия въ законопроекта.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Асѣнъ Цанковъ.

А. Цанковъ (с. д): Г. г. народни представители! Върху този въпросъ, който се зачерна отъ г. министра на финанситѣ, въ комисията се говори твърде много. Законопроектътъ преследва вноса на луксознитѣ предмети, обаче, предложени пунктъ засѣга вече единъ предметъ, който не е луксозенъ, а отъ първа необходимостъ. Касае се до вълненитѣ платове, касае се до облѣклото — това по никакъвъ начинъ не може да се сметне за луксъ. Първоначалнитѣ съставители на проекта сж попаднали въ една грѣшка, като сж помислили, че тъкнитѣ леки вълнени платове сж обезателно луксозни платове. Но при разчепкването на въпроса се указа, както ни уведомиха познавачи на работата, че повечето отъ тѣзи платове не сж луксозни. Тукъ, въ особеностъ, сж засегнати платоветѣ за дамски дрехи — вълненитѣ платове за най-обикновени дамски дрехи — тѣ по никакъвъ начинъ не може да се сметнатъ за луксозни. Ще се съгласите, вѣрвамъ, че законопроектътъ нѣма да постигне цѣльта си, ако предизвика поскъпване на единъ предметъ, който не е луксозенъ, а напротивъ, даже съ предметъ отъ първа необходимостъ. Това отъ една страна. Отъ друга страна, икономитѣ, които преследва този законопроектъ, въ този случай нѣма да се осъществятъ, защото наистина търговцитѣ нѣма да похарчатъ пари да внасятъ вълнени платове, ако забранимъ този вносъ, но затуй пъкъ фабрикантитѣ на платове ще внесатъ вълнона прежда, онова количество вълнена прежда, което ще бѣде необходимо за изтъкването на тѣзи платове и то, ако приемемъ, че нашитѣ фабрики сж пригодни да могатъ да произведатъ достатъчно количество отъ тѣзи платове, за да наситятъ нуждата на мѣстното население. Тѣ въ сжщностъ не сж достатъчно пригодни за тази нужда, но фабрикантитѣ ще почувствуватъ единъ потикъ да внесатъ повече вълнена прежда или пъкъ вълна, за да могатъ да изтъкатъ тѣзи платове и които ние ще имаме недостигъ при забраненето на вноса имъ. Въ този случай, обаче, за набавянето на тази вълна или вълнена прежда, ще се похарчатъ значително много пари. Значи, това, което ние сме спестили чрезъ забраненето вноса на вълненитѣ платове, въ по-голѣмата му частъ пакъ ще го изразходваме за набавяне на вълнена прежда. Но въ такъвъ случай пъкъ физикътъ ще има една чувствителна загуба, защото докато вълненитѣ платове се внасятъ съ едно високо мито, вълнената прежда, поне за текстилнитѣ фабрики, които се ползуватъ съ специални облаги, се освобождава отъ заплащане мито. Тѣзи съображения се изказаха доста нашироко въ комисията и мисли, че г. министърътъ тамъ достатъчно се освѣтли. Мене ми е странно поговото увлѣчение и азъ го моля, за да не изгубимъ и тукъ времето, което изгубихме въ комисията, той да не настоява по единъ въпросъ, който ми се вижда твърде лесенъ. Не бива да забраняваме вноса на такива предмети, които сж отъ първа необходимостъ и вносътъ на които, ако се забрани, ще предизвика възкжпняването имъ. Това искахъ да кажа.

Председателъ: Има думата народният представител г. Димитъръ Бошняковъ.

Д. Бошняковъ (д. ст.): Г. г. народни представители! Действително въпросътъ за забраняването вноса на вълненитѣ платове заслужава да ни занимае малко повече, главно затова, защото сумата, стойността на тѣзи платове, които се внасятъ и които евентуално ще бждатъ забранени, е доста голѣма, и защото този въпросъ е свързанъ съ другъ единъ въпросъ, който не може да бжде безъ значение въ настоящия случай — въпросътъ за поощрението, така да се каже, на нашата индустрия. Мнението, изказано отъ г. Асѣнъ Цанковъ, е доста вѣзко, обаче при едно положение: ако действително предметитѣ, които ние ще забранимъ, не се произвеждаха въ България, ако платоветѣ, които ще се запрети да се внасятъ въ България, тукъ, въ България, нашитѣ фабрики не могатъ да ги приготвяватъ. Азъ мисля, г-да, че ние можемъ да забранимъ вноса на тѣзи вълнени платове, които въ България могатъ да се приготвяватъ; разбира се, тѣ по качество нѣма да бждатъ може би сѣщитѣ, както тѣзи, които ще се внасятъ, но въ всѣки случай разликата между тѣхъ и тѣзи, които ще се внасятъ, нѣма да бжде кой знае колко голѣма. По такъвъ начинъ, ние, отъ една страна, ще намалимъ перото на вноса на стоки въ България, а, отъ друга страна, ще поощримъ, така да се каже, нашата индустрия, ще засилимъ текстилната индустрия въ България, която ще трѣбва да доставлява и това количество платове, които сега за сега, въ този моментъ, се консумиратъ, се употребяватъ, като се внасятъ отъ вънъ.

При това положение на работата, г-да, азъ смѣтамъ, че можемъ и ще трѣбва да усвоимъ мнението и на г. министъра на финанситѣ, като забранимъ вноса само на тѣзи вълнени платове, които могатъ да се приготвяватъ въ България отъ нашитѣ фабрики. А кои сж тѣзи платове? Споредъ това, което ни съобщиха по-свѣдущи хора въ комисията — а именно г. представителътъ на Финансовото министерство, началникътъ на отдѣленieto за митницитѣ — вълнени платове, които тегнатъ до 200 гр. кв. м. обикновено мѣчно се произвеждатъ въ България.

Г. Данаиловъ (д. ст.): Не може да се установи, кои се произвеждатъ и кои не.

Д. Бошняковъ (д. ст.): Моля ви се. — Отъ 200—500 гр. кв. м., това сж платоветѣ, които се произвеждатъ отъ българскитѣ фабрики и то най-широко, и се произвеждатъ въ такава качество, че, ако не конкуриратъ на европейскитѣ, въ всѣки случай не сж по-лоши отъ тѣхъ. Смѣтамъ, прочее, че можемъ да забранимъ вноса на платоветѣ, които тегнатъ отъ 200—500 гр. кв. м. Платоветѣ отъ 500 грама кв. м. нагоре, които служатъ за балтони и за зимни дрехи, които по-мѣчно се фабрикуватъ у насъ, и тѣхъ можемъ да позволимъ. Но въ всѣки случай платоветѣ, които тежатъ отъ 200—500 грама кв. м., които се фабрикуватъ въ българскитѣ фабрики, и то въ доста добро качество, тѣхъ можемъ да забранимъ. Перото, г-да, по вноса на тѣзи платове, които се внасятъ и които тегнатъ отъ 200—300 грама кв. м., е едно доста значително перо — отъ 30—40 милиона лева. По такъвъ начинъ ние ще задоволимъ желанието на г. министъра и нашеото общо желание, да можемъ да унищожимъ вноса на единъ артикулъ, който струва доста пари и стойността на който ще намали въ значителна степенъ вноса. Отъ друга страна, косвено ще помогнемъ на нашата индустрия. Азъ смѣтамъ, че нѣма да има тѣзи лоши послѣдствия, за които ни говори г. Асѣнъ Цанковъ, защото нашитѣ фабрики, нашата текстилна индустрия ще може да доставлява платоветѣ, които ще забранимъ да се внасятъ. Следователно, азъ предлагамъ да се забрани вносътъ на платоветѣ, които тегнатъ отъ 200—500 грама кв. м.

Председателъ: Има думата народният представител г. Димитъръ Мишайковъ.

Д. Мишайковъ (д. ст.): Г. г. народни представители! Въ комисията азъ се обявихъ противъ ограничението вноса на вълненитѣ платове поради съображения, които преди малко чухте отъ г. Асѣнъ Цанковъ. Азъ напълно се присъединявамъ къмъ неговитѣ съображения. Обаче въпросътъ има още една страна, на която бихъ желалъ да привѣкна вашето внимание. Когато се има намѣрение да се правятъ ограничения на вноса, трѣбва винаги да се има предъ видъ, че съ това се засѣга не само търговията на

страната, която ще прави тѣзи ограничения, но и международната търговия. Вие трѣбва винаги да си мислите търговескитѣ отношения на държавитѣ като международни. И мене ме е страхъ, че ако ние измѣнимъ на основната, на първоначалната целъ на законопроекта, именно да ограничимъ вноса на луксознитѣ стоки, мѣчно ще можемъ да поддържаме въ странство тоя законъ; мѣчно ще можемъ да убедимъ свѣта, че ние правимъ едно нѣщо, на което тѣ не трѣбва да отговарятъ съ друго нѣщо, насочено противъ нашитѣ интереси. Това е особено важно въ единъ моментъ, кагато ние желяемъ съ всички сили да улеснимъ нашия експортъ. Азъ моля г. г. народнитѣ представители, кагато ще решаватъ въпроса, да иматъ предъ видъ и това съображение.

Председателъ: Има думата народният представител г. Александъръ Пиронковъ.

А. Пиронковъ (д. ст.): Г. г. народни представители! Това, което се изтъкна отъ г. Цанкова, ми се чини, че е достатъчно ясно, за да разберемъ, че предложението, което прави г. Бошняковъ ще даде очакванитѣ резултати. Нашитѣ фабрики въ голѣмото си число не приготвяватъ прежда, тѣ я получаватъ отъ странство, особено отъ Франция. Ако ние забранимъ вноса на тѣзи платове, нашитѣ фабриканти ще внасятъ прежда, за която ще платятъ сѣщо така скъпо, както ние плащаме за платоветѣ. Азъ ще ви приведа за примѣръ близкото минало: платътъ за шаечнитѣ дрехи, отъ най-проста изработка, презъ 1919/1920 г., кагато бѣше забраненъ вноса на този артикулъ, достигна до 500—600 л. метъра. На тази цена бѣше невъзможно за широкитѣ маси да получатъ шаекъ за облѣкло и трѣбваше комитетата, тогавашната дирекция, да прави специални порѣчки, за да може да постави поне за чиновницитѣ и за най-беднитѣ такива платове. Нашата индустрия е предостатъчно защитена съ високото мито, което достига до размѣри повече отъ 100% отъ стойността на самия платъ. Ако ние направимъ тази забрана, особено пъкъ за платове отъ 200 грама нагоре на квадратенъ метъръ, знаейки психиката на българина, ние ще отидемъ до обратното положение — да получаваме тѣзи платове два-три пѣти по-скѣпо отъ мѣстната индустрия и да поставимъ чиновници, срднната класа хора и широката маса въ положение да не могатъ да се облѣчатъ. Ето защо, азъ моля г. министъра на финанситѣ да се съгласи — не е важно, че това перо възлиза на 100 милиона лева — че това е една необходимостъ за широката маса въ страната и, както е прието и отъ комисията, тоя пунктъ да бжде премахнатъ изцѣло. По тоя начинъ и нашата индустрия ще бжде защитена, и широката маса ще може да получи платове на сравнително по-низки цени, а независимо отъ това и фискътъ ще бжде защитенъ, защото нѣма да загуби тѣзи 60 милиона лева, за които стана дума.

Съгласенъ съмъ съ мнението на комисията, щото пунктътъ да бжде заличенъ изцѣло.

Председателъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ П. Тодоровъ: Г-да! Азъ казахъ първоначално, че не се свързвамъ съ това перо, да бжде ли зачеркнато или не. Не е тамъ въпросътъ; въпросътъ е да бждемъ наистото и-наясно по едно перо, което играеше голѣма роль въ оная цифра, която бѣше изтъкната въ миналото заседание и която е въ таква или онаква отношения съ нашата индустрия, съ нашия вносъ, съ нашитѣ мита, съ нашия бюджетъ и т. н. Ако Парламентътъ реши по съображенията, които тукъ се изтъкватъ и по съображения, които всѣки народенъ представителъ има за себе си, че това перо трѣбва да се зачеркне, както Финансовата комисия го е зачеркнала, нѣмамъ нищо противъ. Но въ всѣки случай трѣбва да направя една-две бележки, които сж необходими за случая, за да посоча, че нѣкои отъ аргументитѣ, които изтъкнаха господата, не сж отъ такъвъ решающъ характеръ.

Азъ оценявамъ едно отъ съображенията — това, което изтъкна г. Мишайковъ — а именно нашитѣ международни отношения. Азъ считамъ, че днесъ, кагато сме на базата на компенсациитѣ при доставкитѣ и при експорта, ние трѣбва да държимъ смѣтка за чуждитѣ интереси. Но кагато засѣгаме вълненитѣ платове, ние не ги засѣгаме en masse, изцѣло; ние искаме да се освободимъ отъ вноса на известни видове, категории платове и затова не можемъ да държимъ смѣтка въ такава степенъ за чуждитѣ инте-

реси, когато ограничаваме вноса на известни стоки, които и въ тяхната индустрия не сж отъ решающе значение.

П. Стояновъ (д. сг): Ако имаха значение тѣзи съображения, тѣ трѣбваше да играятъ роля и при коняка, и при виното, кждето француската индустрия е твѣрде засегната.

Г. Данаиловъ (д. сг): Онѣзи стоки — конякътъ, виното — сж стоки на разкошъ, на луксъ, а туй не е луксъ.

П. Стояновъ (д. сг): Все за насърчение на мѣстната индустрия.

Г. Данаиловъ (д. сг): То е другъ въпросъ.

Министъръ П. Тодоровъ: Що се отнася до митото, азъ не мога, освенъ да благодаря на Парламента, ако зачеркне това перо отъ гледна точка на фискални и бюджетни интереси. Азъ ви казахъ преди малко, че митото е грамадно, но нали тукъ искаме да хармонизираме, доколкото е възможно, интереса на казната съ интереса на стопанството? Ние можемъ да вземемъ отъ тукъ десетина, 15—20, повече или по-малко милиона — не е въпросъ на изчисление — отъ мито, но нали искаме да закрепимъ здраво нашата валута, отъ която зависятъ преди всичко апоитетитѣ на нашитѣ дългове, отъ която зависи колко милиарда, респективно милиони, трѣбва да платимъ по креанситѣ на тогава или оногава? Та искаме да кажа, не може така инцидентно и ограничено да разрешаваме този въпросъ.

Но тукъ се изтъкна, че е въпросъ за нашата индустрия. Г-да! Когато говоримъ за нашата индустрия, ние ще имаме поводи много да говоримъ за нея, ще кажемъ кои сж нейнитѣ болки, кои сж нейнитѣ нужди. Подчертавамъ: никой не желае съ това ограничение да създаде една привилегия полусъ на нашата индустрия — не това е целта. Безспорно, че автоматически нашата индустрия ще се възползува, безспорно е, че покрай тѣзи натурални шаеци ще започне индустрията да разнообрази своето производство — не само наченки, но има дълга еволюция въ това отношение — ще почне да произвежда и други категории платове, които най-послѣ трѣбва да се произведатъ, макаръ да внася вълна отъ вѣнъ. Нашата индустрия тукъ е непричомъ — въ случая ние сме изхождали отъ принципитѣ на този законопроектъ. Азъ нѣма да оборвамъ другитѣ съображения, които се казаха по този пунктъ. Казвамъ, че ние не държимъ на това перо: ако Парламентътъ смѣта, че трѣбва да се зачеркне, добре, но имайте предъ видъ само това, че цифрата е голѣма.

Председателъ: Поставамъ на гласуване най-напредъ предложението на комисията.

Г. Данаиловъ (д. сг): Нѣма друго предложение.

Председателъ: Има предложение отъ г. Бошняковъ, да се забрани вносътъ на онѣзи вълнени платове, които иматъ тежестъ отъ 200 до 500 гр. на квадратенъ метъръ.

А. Урумовъ (д. сг): Той не го направи писмено.

Председателъ: Моля, недейте учи председателството. Споредъ правилника, предложенията при второто четене могатъ да се правятъ и усно.

Ще поставя на гласуване предложението на комисията. Който е съгласенъ съ предложението на комисията, да се зачеркне п. 113, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. 114—120 включително отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. 1).

Комисията прие безъ измѣнения тия пунктове.

Председателъ: Има думата г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д. сг): Азъ не съмъ специалистъ по прилагане тарифитѣ, но бихъ желалъ да знаа маркетитѣ въ коя категория на памучнитѣ платове влизатъ, съ колко жици на квадратенъ метъръ. Ако влизатъ, ще моля да бждатъ изключени отъ тази таблица, защото тѣ сж едно необходимо облъкло.

Г. Данаиловъ (д. сг): Не сж забранени.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Забранени сж само финнитѣ работи, точно изброени по жици.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни съ предложението на комисията, да се приематъ безъ измѣнение п. п. 114, 115, 116, 117, 118, 119 и 120, както се предлагатъ отъ комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. 121 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. 1)

Комисията премахна думитѣ „или не“ въ края, така че забраняватъ се само бродиранитѣ пердета, покривки и постилки, тъкани, готови или на шлатъ; другитѣ сж свободни за вносъ.

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни да се приеме п. 121 съ измѣнението, предложено отъ комисията, да се махнатъ на края думитѣ „или не“, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Къмъ сжщата статия 364 трѣбва да се прибави буква а.

Председателъ: Къмъ сжщата статия 364 комисията предлага да се прибави буква „а“. Ония г. г. народни представители, които сж съгласни съ тази прибавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

С. Костурковъ (д. сг): Какво е това „а“?

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Щомъ махаме „небродиранитѣ“, тогава остава само буква „а“.

(Чете п. п. 122, 123 и 124 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение ч 1, Т. 1)

Комисията прие безъ измѣнение тѣзи пунктове.

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни, щото п. п. 122, 123 и 124 да се приематъ безъ измѣнение, тѣй както се предлагатъ отъ комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. 125 отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. 1). Комисията прие безъ измѣнение п. 125.

Г-да! По тази статия искамъ да направя една добавка, именно на края да се прибави: „Съ изключение на панделки и рипсени кордели за гарнитура на меки мѣжки шапки, бомоета и пр.“ Горе забранихме вноса на всѣкакви кордели и панделки. У насъ има шапкарска индустрия и азъ мисля, че съ туй изключение ще дадемъ възможностъ като се внасятъ фасони, да могатъ да изкарватъ у насъ шапки въ готовъ видъ.

Председателъ: Има предложението отъ страна на г. докладчика, статия 125 да се измѣни . . .

Г. Данаиловъ (д. сг): Моля Ви се, недейте! Азъ моля г. докладчика да си оттегли предложението, защото ще стане една конфузия; тая работа не е така лека — изведнажъ да прибавите панделки, които сж отъ съвършено друго естество.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Специални панделки, казахъ.

Г. Данаиловъ (д. сг): Каза се въ комисията, че онуй, което е необходимо за шапкаритѣ, въ известни случаи то може да се допусне. То може да бжде предметъ на разискване отъ оная комисия при Министерството на финанситѣ, която евентуално ще се създаде или не, не знаа, но махнете това предложение.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Оттеглямъ предложението си.

Председателъ: И така, комисията предлага п. 125 да се приеме безъ измѣнение. Ония г. г. народни представители, които сж съгласни да се приеме този пунктъ безъ измѣнение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. п. 126—152 включително отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

Пунктоветъ 126—152 включително се приеха отъ комисията безъ измѣнение.

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни, щото пунктотъ отъ 126 до 152 включително да се приематъ безъ измѣнение, както се предлагатъ отъ комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Следъ пунктъ 152 комисията вклочи единъ новъ пунктъ съ следния текстъ: „Автомобили, съ изключение на товарнитъ, болничнитъ и омнибуситъ“.

Комисията взе предъ видъ, че това сж превозни средства и заради туй направи това изключение за товарнитъ, болничнитъ автомобили и омнибуситъ, а другитъ съчете за днесъ луксъ.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Рашко Маджаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Азъ моля народното представителство да отхвърли предложението на комисията, защото вѣрно е, че камионитъ и омнибуситъ служатъ за превозни средства по шосетата, но днесъ тѣкмо по-лекитъ автомобили се употребяватъ за съобщение по лешитъ пѣтища. Не се касае за това, да се разхождаме само въ София съ луксозни автомобили. Съобщението съ Пирдопска околия презъ зимния сезонъ става съ леки автомобили съ 4 места, а съ Копривщица става и съ по-леки.

Г. Данаиловъ (д. сг): Въ Свищовъ става съ омнибуси.

Р. Маджаровъ (д. сг): Въ Свищовъ, г. Данаиловъ, може да ходите съ омнибуси, но при лошо време, при калъ въ планинскитъ мѣста движението става съ леки автомобили; до Пирдопъ напр. отива автомобилъ съ 4 мѣста. Въ България не знамъ колко автомобили се внасятъ, но ако искате да подобрите предложението на комисията, можете да кажете: забранява се вносътъ на луксозни автомобили, освенъ на тия, които служатъ за превозъ на пѣтици. За да се убедите, идете въ който искате отъ ханищата на улицитъ „Сердика“ и „Веслецъ“ въ София; тамъ ще видите лекитъ автомобили, които обслужватъ населението за разстояние 100 километра отъ София.

Прочее, предъ видъ на факта, че камионитъ и омнибуситъ служатъ за съобщение по якитъ и добре послани шосета, а лекитъ автомобили за лешитъ шосета и планинскитъ мѣста, понеже тѣ сж превозни средства, необходими за населението, предлагамъ да се изхвърли нововъведението на комисията по отношение на вноса на автомобилитъ.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Палиевъ.

П. Палиевъ (д. сг): Освенъ това, което каза г. Маджаровъ, азъ ще кажа едно съображение, което ще трѣбва да се вземе подъ внимание, въ смисълъ да не се забранява вносътъ на автомобилитъ. А то е следното, г-да: въ известни моменти тѣзи автомобили като превозни средства могатъ да потрѣбватъ на държавата. Недейте забравя какво значение имаха, каква роль изиграха тѣ въ нашето минало. Може би утре, други денъ или нѣкога да се яви сѣщата нужда отъ тѣхъ. Това е едно съображение държавно и азъ мисля, че не бива да го минаваме мълкомъ; ние трѣбва да го имаме предъ видъ и да позволимъ вноса на автомобилитъ. Макаръ че днесъ тѣ сж единъ луксъ, обаче утре, като превозни средства, могатъ да бѣдатъ много ценни за държавата.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Кемилевъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Освенъ съображенията, които се изказаха, има и друго нѣщо. Не забравяйте, че автомобилътъ е необходимъ на много хора не само за луксъ, а за работа. Хората, които искатъ да пестятъ време, за бързо съобщение си служатъ съ автомобили. Вие ще заставите такива хора да купуватъ коне и файтони и да издържатъ кочаши. Но и това е луксъ. Ако искаме да бѣдемъ последователни, трѣбва най-

напредъ да зачеркнемъ автомобилитъ на най-високитъ мѣста. Автомобилитъ сж една необходимостъ както въ търговския животъ, така и въ частния животъ. Не можете да откажете тѣхвата все по-голяма необходимостъ за държавата. И азъ ще моля г. министра и г. докладчика на комисията да оттеглятъ това изключение само за автомобилитъ, а да се приеме, че се разрешава вносътъ както на автомобилитъ, така и на камионитъ.

Председателъ: Ще положи на гласуване предложението на комисията, което е въ смисълъ, следъ статия 152 да се предвиди новъ пунктъ, . . .

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Само новъ пунктъ; после ще туримъ нумерацията.

Председателъ: . . . споредъ който се запрещава вносътъ на лекитъ автомобили.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): „Автомобили, съ изключение на товарнитъ, болничнитъ и омнибуситъ“.

Председателъ: Опия г. г. народни представители, които сж съгласни съ предложението на комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншинство, Събранieto не приема.

Отъ сговориститъ: А-а-а! Болшинство е.

Председателъ: Моля, още единъ пътъ ще гласуваме.

А. Урумовъ (д. сг): Да се гласува съ ставане на крака.

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни съ предложението на комисията, да вдигнатъ рѣка, само че по-високо. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. п. 153—161 включително отъ списъка къмъ чл. 1 — вж. приложение № 1, Т. I)

П. п. 153—161 включително се приеха отъ комисията безъ измѣнение.

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни съ предложението на комисията да се приематъ п. п. 153 до 161 включително, безъ измѣнение, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): П. 124 се премѣтва следъ п. 125, по технически причини.

Р. Василевъ (д. сг): Понеже се свърши нумерацията, ще предложи още единъ пунктъ.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Чакайте да свършимъ съ нумерацията.

Председателъ: Комисията предлага да се направи едно измѣнение въ нумерацията, като п. 124 стане п. 125.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): П. 124 да иде следъ п. 125.

Председателъ: То е все сѣщото.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Не; п. 124 се премѣтва следъ п. 125. После има друга нумерация.

Председателъ: Значи комисията предлага п. 124 да отиде следъ п. 125 и да стане п. 125. Който е съгласенъ съ туй предложение на комисията, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Нумерацията на пунктотетъ въ цѣлия списъкъ къмъ чл. 1, понеже, нѣкои сж зачеркнати, а има други прибавени, се измѣнява както следва: . . .

Р. Василевъ (д. сг): Г. председателю! Права предложение следъ п. 155 да се прибави единъ новъ пунктъ — п. 156. Единъ денъ, когато ще се прилага този законъ, ще бие на очи, че между луксознитъ стоки, вносътъ на които се забранява, не сж взети въ съображение стокитъ, които сж изброени въ статии 562, 563 и 564 отъ митническата

тарифа, макаръ и да сж отъ рѣдко употребленіе. Предлагамъ тѣзи три статии отъ митническата тарифа — (Чете) „Ст. 562: „косми човѣшки, боядисани или не“; ст. 563: „издѣлия перукмахерски отъ човѣшки косми или отъ имитации на човѣшки косми, даже съединени съ фини материяли“; ст. 564: „издѣлия отъ човѣшки косми, особено не-поименовани, даже съединени съ фини материяли“ — да се включатъ въ единъ новъ п. 156 отъ чл. 1, за да се забрани вносътъ и на тия предмети. (Възражения отъ нѣкои сговористи)

А. Буровъ (д. сг): Тѣ сж само за актьоритѣ.

С. Костурковъ (д. сг): Оставете тая работа!

Р. Василевъ (д. сг): Азъ не знамъ какво перо е — дали е нѣкоя по-голяма сума.

Министъръ П. Тодоровъ: Не съмъ съгласенъ.

Председателъ: Значи оттегляте предложението си, г. Василевъ?

Р. Василевъ (д. сг): Щомъ г. министърътъ на финанситѣ не е съгласенъ, разбира се.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Нумерацията на пунктотъ се измѣня както следва: . . .

А. Цанковъ (с. д): За да не попаднете въ грѣшка по стенограмата, трѣбва да се подредятъ.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): . . . п. 24 става п. 23; п. 25 става п. 24, п. 26 става п. 25 и следва този редъ, тѣй както сж гласувани перата, като последниятъ п. 161 става п. 156.

(Чете чл. 2, пунктове а, б и в — вж. приложение № 1, Т. I)

Пунктъ в е зачеркнатъ отъ комисията.

Р. Маджаровъ (д. сг): Защо го зачерквате?

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Комисията съ това искаше да затвори една врата за възможното вкарване на стоки ужъ безплатно, а въ сжщностъ да бждатъ плащани като търговски.

А. Господиновъ (с. д): Само „богбугодни дружества“ да се остави.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Значи, пунктове а и б отъ чл. 2 сж приети отъ комисията безъ измѣнение. Пунктъ в се зачерква.

Председателъ: Г. г. народни представители! Понеже чл. 2 има много пунктове съ разнообразно съдържание, ще ги гласувамъ пунктъ по пунктъ.

И така, полагамъ на гласуване чл. 2, п. п. а и б, които комисията предлага да бждатъ приети безъ измѣнение. Онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, щото п. п. а и б отъ чл. 2 да бждатъ приети безъ измѣнение, както се докладваха отъ г. докладчика на комисията, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Пунктъ в комисията предлага да бжде зачеркнатъ. Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни съ предложението на комисията, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. г, който става п. в, отъ чл. 2 — вж. приложение № 1, Т. I)
Комисията го прие безъ измѣнение.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, щото п. г отъ чл. 2, който става п. в, да бжде приетъ тѣй, както се прочете отъ г. докладчика на комисията, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. д, който става п. г, отъ чл. 2 — вж. приложение № 1, Т. I)
Комисията го прие безъ измѣнение.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни, щото п. д отъ чл. 2, който става

п. г, да се приеме безъ измѣнение, както се прочете отъ г. докладчика на комисията, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. е, който става п. д, отъ чл. 2 — вж. приложение № 1, Т. I)
Комисията го прие безъ измѣнение.

Председателъ: Които г. г. народни представители сж съгласни щото п. е отъ чл. 2, който става п. д, да се приеме безъ измѣнение, както се прочете отъ г. докладчика на комисията, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете п. ж, който става п. е, отъ чл. 2 — вж. приложение № 1, Т. I)
Комисията го прие безъ измѣнение.

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни п. ж отъ чл. 2, който става п. е, да се приеме тѣй, както се прочете отъ г. докладчика на комисията, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Има думата г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д. сг): Тука е мѣсто да вмъкнемъ другъ единъ пунктъ, който ще моля почитаемото Събрание да го приеме. (Чете) „Допушатъ се за вносъ всѣкакви предмети, предназначени (служащи) за нуждитъ на туристическия, гимнастическия, колоездачнитъ и спортни организации, на които уставитѣ сж надлежно утвърдени“.

Известно ви е, г. г. народни представители, какво е значението на спортното дѣло въ България. Като привърженикъ на спортното дѣло, азъ апелирамъ къмъ г. г. народнитѣ представители да се съгласятъ — защото много отъ тѣзи предмети, вносътъ на които се забранява, служатъ и ще служатъ на спортното дѣло въ България — да се приеме този пунктъ като новъ пунктъ въ този членъ.

Нѣкой отъ социалдемократитѣ: Тогава всички сардели и консерви ще трѣбва да се допуснатъ.

С. Костурковъ (д. сг): Оставете тази работа! Нови форми ще създаваме сега!

Председателъ: Уредитѣ, за които говорите, не сж мобили.

Х. Мирски (д. сг): Тѣ сж мобили. Тогава, трѣбва да се даде едно обяснение отъ г. докладчика или отъ г. министра на финанситѣ, за да се знае кол предмети на спортнитѣ и гимнастически организации сж позволени за вносъ и кои не. Напр. въ странство се приготвяватъ кожени издѣлия, като шапки и пр., които въ България сж много по-скъпи.

Председателъ: Комисията ще може винаги да разреши това. Г. Мирски! Настоявате ли на Вашето предложение, за да го сложа на гласуване?

Х. Мирски (д. сг): Настоявамъ.

Председателъ: Ще постави на гласуване предложението на г. Мирски. Вие го чухте, нѣма нужда да го повтарямъ. Ония, които сж за приемане предложението на г. Мирски, да се прибави новъ пунктъ следъ п. ж въ чл. 2, както той го прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Меншинство, Събранието не приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): П. з отъ чл. 2 става п. ж (Чете го — вж. приложение № 1, Т. I)
Комисията го прие безъ измѣнение.

Председателъ: Моля, ония г. г. народни представители, които сж съгласни, щото п. з отъ чл. 2, който става п. ж, да се приеме безъ измѣнение, както се прочете отъ г. докладчика, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): П. и отъ чл. 2 става п. з (Чете го — вж. приложение № 1, Т. I)
Комисията го прие безъ измѣнение.

Председателъ: Моля, ония г. г. народни представители, които сж съгласни, щото п. и отъ чл. 2, който става

п. з, да се приеме безъ измѣнение, както се прочете отъ г. докладчика, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст): П. и отъ чл. 2 става п. и. (Чете го — вж. приложение № 1, Т. I)
Комисията го прие безъ измѣнение.

Председателъ: Моля, ония г. г. народни представители, които сж съгласни, што п. и отъ чл. 2, който става п. и, да се приеме безъ измѣнение, както се прочете отъ г. докладчика, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст): П. л отъ чл. 2 става п. и. (Чете го — вж. приложение № 1, Т. I)
Комисията го прие безъ измѣнение.

Председателъ: Моля, ония г. г. народни представители, които сж съгласни, што п. л отъ чл. 2, който става п. и, да се приеме безъ измѣнение, както се прочете отъ г. докладчика, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст): П. м отъ чл. 2 става п. л. (Чете го — вж. приложение № 1, Т. I)
Комисията направи измѣнение въ п. л, като думитѣ „не по-късно отъ 5 дена следъ“ замѣни съ думитѣ „до дена на“. По такъв начинъ се разбира, че стокитѣ, които сж били натоварени не по-късно отъ дена на влизането въ сила на настоящия законъ сж свободни да влѣзатъ.

Г. Данаиловъ (д. ст): Т. е. да сж предадени на експедицията, да има доказателства за това.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст): Това се направи, за да се попречи на известни търговци да направятъ поръчки, следъ като законътъ вече влѣзе въ сила, въ този промежутъкъ отъ 5 дни.

С. Костурковъ (д. ст): Тѣ сж си направили поръчкитѣ отдавна.

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни, што п. м отъ чл. 2, който става п. л, да се приеме съ измѣнението, което предлага комисията, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст): П. н отъ чл. 2 става п. м. (Чете го — вж. приложение № 1, Т. I)
Комисията го прие безъ измѣнение.

Председателъ: Моля, ония г. г. народни представители, които сж съгласни, што п. н отъ чл. 2, който става п. м, да се приеме безъ измѣнение, както се прочете отъ г. докладчика, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст): (Чете чл. 3 — вж. приложение № 1, Т. I)

Въ този членъ комисията направи измѣнение. Преди да посоча какво е то, ще изтъкна, че станаха доста голѣми дебати по състава на тая постоянна комисия съ огледъ на нейната компетентност. Имаше едно предложение, въ комисията да взематъ участие представители на консоматоритѣ, занаятчийството и работничеството.

Г. Данаиловъ (д. ст): И кооперациитѣ.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст): И кооперациитѣ. Всячко туй бѣше съ огледъ на това, въ тая комисия да има по-голѣма контрола, да нѣма злоупотребления и давления. Комисията, обаче, като изхождаше отъ целитѣ, които преследва законътъ, възприе само отчасти тѣзи разни предложения, именно премахна представителя на Народната банка, като вмѣсто него прибави единъ представителъ отъ занаятчийското съсловие и по такъв начинъ се получи: (Чете) . . . „единъ членъ на Висшия стопански съветъ, началникътъ на отдѣлението за митницитѣ при Министерството на финанситѣ, началникътъ на отдѣлението за търговията и промишлеността при Министерството на търговията, промишлеността и труда, двама представители на търговско-индустриалнитѣ камари, единиятъ отъ които отъ занаятчийското съсловие“.

Това е съставътъ, върху който се спрѣ комисията. Комисията счете, че ако този организъмъ, това тѣло бѣде претрупано съ още членове: отъ консоматори, отъ кооперации, отъ работничество, може-би ще има по-голѣмъ контролъ, или както се казва, може-би ще има повече очи, обаче има се опасностъ да не би това тѣло да стане разнородно да не може да върши никаква работа, да върши съвсемъ бавно своята работа, защото безспорно е, че, повече претрупано туй тѣло, ще бѣде една тежка машинария и не ще може да изпълнява задачитѣ, които законътъ му възлага. Комисията моли да се приеме тоя членъ безъ измѣнение, тѣй както тя го е приела.

А. Станковъ (д. ст): Ставало ли е дума въ финансовата комисия да се премахне този институтъ, тая комисия, въобще да не съществува комисия?

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст): Въ финансовата комисия имаше едно предложение да се махне комисията, обаче се взе въ съображение: ще има въпроси за разрешеніе, ще има споръ, напр., дали една стока е забранена или не, и трѣбва да бѣде разрешенъ този споръ. После, може да се наложи, какво дадени стоки трѣбва да бѣдатъ внесени по съображения, които днесъ не можемъ да знаемъ, но които утре може да се явятъ. Трѣбва да има единъ компетентенъ органъ, който да може да се справя съ тѣзи въпроси, и се счете отъ финансовата комисия, че тоя органъ е необходимъ. Впоследствие стана въпросъ само около състава на тази комисия.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димо Кьорчевъ.

Д. Кьорчевъ (и. л): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Настоящиятъ законопроектъ, щомъ бѣде приетъ отъ Събранието, ще бѣде прилаганъ, очевидно, отъ онова тѣло, което се предвижда въ чл. 3 на законопроекта. Политиката по пѣлния този въпросъ, който вие искате да уредите съ настоящия законопроектъ, ще бѣде прилагана, ще бѣде изпълнявана отъ едно колективно тѣло, което ще има съставъ такъвъ, какъвто посочва чл. 3. Чл. 4, който още не е четенъ отъ докладчика, но който стои въ връзка съ чл. 3, посочва задачитѣ на това колективно тѣло. А тѣ сж: комисията, както е посочена въ този съставъ, да бѣде арбитъръ въ всички спорове между митницитѣ и търговцитѣ, а сжщо да бѣде арбитъръ, дали известни стоки трѣбва да се считатъ за такива отъ първа необходимостъ, макаръ и да е забраненъ вносътъ имъ по чл. 1 на настоящия законопроектъ. Очевидно е, г-да, че този много важенъ законопроектъ, неговата тѣй пълна съ отговорности политика, се оставя въ рѣцетѣ на едно тѣло, което нѣма други отговорности, освенъ тия по наказателния законъ. Ако чл. 3 ми даде поводъ да взема думата, той, г-да, не може да ме ограничи да не кажа нѣколко думи, за да не вземамъ втори нѣтъ думата, и върху задачитѣ на комисията, която се урежда въ текста на чл. 3. Г. Мипайковъ ви каза нѣколко думи пълни съ голѣмо значение и тѣ трѣбва да ви проникнатъ съ чувство на една пълна отговорностъ. Той ви намякна твърде тактично: ако ние искаме съ настоящия законопроектъ да стабилизираме нашия левъ, ако една отъ мѣрцитѣ за тая стабилизация е забраната вноса на луксознитѣ предмети, забраната на тѣхната консомация, то този въпросъ е въ връзка съ една междудържавна и една международна стопанска взаимностъ, за която ние трѣбва да държимъ смѣтка. Ако нашиятъ левъ о накръненъ и неговата закупателна сила има тенденцията да спада, причинитѣ за това не сж само стопански; всѣки отъ васъ може да подозира, че тѣ ще сж и политически. Ако за нашата страна, която проявява своето съществуване чрезъ своето производство въ най-широкъ смисълъ на думата, производство материялно и духовно, въ единъ моментъ може да настѣпи политическа обструкция, тя ще бѣде свързана и съ стопанска обструкция. Дали такава има, азъ не зная, но ако единъ тѣй виденъ членъ отъ болшинството на почитаемото Събрание ни прави алюзията да бѣдемъ внимателни, да бдимъ, што международната стопанска взаимностъ да не бѣде накрънена отъ насъ при запрещението вноса на стокитѣ, които ще идатъ отъ чужбини, следователно ще бѣдатъ произведени отъ народи, които искатъ да бѣдатъ въ връзки съ насъ, азъ считамъ, че прилагането на настоящия законъ не трѣбва да става отъ една комисия, която по никакъвъ начинъ не може да бѣде натоварена съ разрешаването на тия въпроси, тѣй като за тѣхъ трѣбва да мисли и трѣбва да

поема отговорност Министерския съветъ. Съгласете се, че както онѣзи, които сж изготвили настоящия законопроектъ, така сжщо и членоветѣ на финансовата комисия, които сж се помъчили да го прередактиратъ следъ първото четене, не сж обърнали внимание на тая страна на въпроса, може-би защото не сж били сезирани, а може-би пъкъ и отъ съзвнанието, че този въпросъ не е тѣхенъ, тъй като за него тѣ нѣматъ дадени нито въ законопроекта, нито въ едно специално експозе, което трѣбваше да бѣде направено отъ г. министра на финанситѣ или отъ първия министъръ, за да изложатъ причинитѣ, по които тая мѣрка, именно настоящиятъ законопроектъ, ще може до известна степенъ да облекчи стопанската криза, проявена съ падането на лева.

Азъ ви моля, г. г. народни представители, да не считате, както това обикновено става, че думитѣ на единъ опозиционеръ идатъ тукъ да предизвикватъ, да всѣватъ у васъ подозрения, да събудятъ у васъ скептицизъмъ. Дали азъ наистина ви провокирамъ, като искамъ да изтъкна нуждата отъ едно друго прилагане на този законъ, или пъкъ говоря искрено и убедено, ще видите. По този въпросъ не трѣбва да има политика.

Когато презъ 1915 г., при пубухването на свѣтовната война, Парламентътъ трѣбваше да се замисли върху начина, по който ще преодолѣе настѣпающата стопанска криза, ние поискахме да вземемъ примѣръ за това отъ чуждитѣ държави, воюващи и неутрални. Тия чужди държави, като Италия, Франция и др., уредиха цѣлия този въпросъ съ създаването на специално министерство, тъй като конституциитѣ на тия страни не забраняваха, въ случай на държавна и обществена нужда, създаването на едно ново министерство. Нашата конституция, обаче, която ограничава тая възможностъ — ние не можемъ да имаме повече отъ десетъ министерства — ни принуди тогава да създадемъ тѣй наречения Комитетъ за обществена предвидливостъ, който имаше за задача да бди, што страната да може по-безболезнено да преодолѣе и да преживѣе настѣпающата стопанска изолираностъ и свързаната съ нея стопанска криза. Но вие помнете, че тогава болшинството отъ опозиционнитѣ народни представители изказа желанието само да вземе участие, само да се мобилизира и да се помъчи да урежда въпроса за вноса, за износа и за вътрешния пазаръ. Най-компетентнитѣ народни представители отъ опозицията вземаха участие и прилагача закона за преодоляването на стопанската криза чрезъ тѣй наречения Комитетъ за обществена предвидливостъ, и тѣхната отговорностъ, освенъ углавна, бѣше и политическа. Нима мислите, че кризата, която имаме днесъ, не е въ връзка и не води началото си отъ кризата, която започна тогава? Очевидно е, че е тѣй. И азъ ви моля, г. г. народни представители, да сметете за съвсемъ необходимо, за абсолютно необходимо да проливите желанието, што настоящиятъ законъ, който ангажира пѣлата ваша политика, за който и ние гласуваме, да бѣде прилаганъ отъ Министерския съветъ, отъ респективния министъръ — г. Тодоровъ и всички въпроси, които би трѣбвало да разрешава комисията, предвидена въ чл. 3, да бждатъ разисквани и решавани отъ политически отговорни тѣла. Защо? Вие знаете, че ако представители на чужди държави, които иматъ интересъ българитѣ да носятъ вратовръзки, да носятъ коприна, да пиятъ сжмпи вина, да свирятъ на пиано — не знамъ пианата забранени ли сж — и пр. и пр.

А. Буровъ (д. сг): Не сж.

Д. Кьорчевъ (н. л.): ... ако представители на чужди държави ще искатъ да пласиратъ своитѣ стоки тукъ, тѣ ще се обърнатъ, възъ основа на законъ, къмъ тая комисия. Недейте застава чужденцитѣ да се формализиратъ по голѣми въпроси съ комисии и по този начинъ да създадете една невъзможностъ за добри разговори и отношения. Азъ съмъ увѣренъ, че на практика ще става тѣй, както казвамъ, обаче трѣбва да го предвидите въ самия законъ. Нѣма днесъ международна конференция, нѣма политическо събрание отъ по-голѣма важностъ, където въпроситѣ за тарифитѣ, за производството, за вноса и износа да не занимаватъ политикитѣ. И ако ние дадемъ възможностъ, што българското правителство да бѣде отговорното тѣло и сжщевременно регулаторъ при прилагането на този законъ, ние ще бждемъ спокойни както за възможността да станатъ грѣшки, тъй като правителството ще отговаря предъ насъ, така и за възможността, която е още по-важна — при всѣки случай да имаме да се осведомяваме

и да искаме да разберемъ какъ се развива тази криза, която интересува всички ни и която вие наричате стопанска, но когато казвате тая дума, разбирате, че тя е и политическа. Стопанскитѣ въпроси сж дотолкова по-спокойни, доколкото липсва при тѣхното разглеждане партийностъ, по тѣ сж раг excellence политически. И азъ моля правителството, чрезъ респективния министъръ г. Тодоровъ, по тоя въпросъ да развие широки и пълни дебати, за да видимъ наистина ли този законъ ще бѣде прилаганъ отъ самото правителство или отъ комисиятѣ, които не могатъ да отговарятъ предъ насъ. Г. г. народни представители! Преди 2—3 месеца бѣше разрешенъ вносетъ на луксозни предмети — азъ не знамъ съображенията за това и не обвинявамъ никого; бѣше разрешенъ вносетъ на италиански и други вина презъ оня периодъ следъ 9 юний, когато имаше политически хуриетъ. По време на агитациитѣ ме питаха въ Търновско и въ Шуменско: „Защо се разрешава вносетъ на тия вина?“ Азъ имъ казахъ: правителството може да има свои съображения, и тѣ сж политически, потърпете, почакайте и ще разберете. Азъ не обвинихъ тогава правителството въ смисълъ, че то върши една работа, за която нѣма дълбоки и оправдателни съображения. Тая лоялностъ на единъ опозиционеръ къмъ мѣроприятията на правителството отъ такъвъ характеръ я имате и сега. И азъ като искамъ чл. 3 да бѣде прередактиранъ, да бѣде обмисленъ и да не бѣде съ тая тенденция, што прилагането на закона да става отъ комисия, настоявамъ самото правителство да поеме ангажментъ то да изпълнява, то да прилага закона и то да регулира пѣлата материя, предвидена въ този законъ.

Председателъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Г-да! Ако г. Кьорчевъ бѣше прочелъ чл. 4, тѣзи дебати цѣха да бждатъ съвършено излишни.

Д. Кьорчевъ (н. л.): То е съвършено друго нѣщо, г. докладчикъ.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Чл. 3 говори за състава на комисията, а чл. 4 е, който говори за нейнитѣ права, и въ този чл. 4 вие ще видите, че комисията нѣма тѣзи права, които ѝ приписва г. Кьорчевъ.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Не е вѣрно.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Тамъ е казано, че комисията взима решения за дребни, конкретни, единични случаи, които обаче, нѣматъ значение, ако не бждатъ утвърдени отъ г. министра на финанситѣ. А когато е въпросъ да се вдигне възбрана за една стока, тия решения — това казва чл. 5 — нѣматъ никаква сила, ако не бждатъ утвърдени отъ Министерския съветъ. Значи последната инстанция за дребнитѣ случаи е министърътъ на финанситѣ, а за по-важнитѣ — Министерскиятъ съветъ.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Искамъ думата, за да не говорѣ втори пътъ.

Председателъ: Имате думата.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Когато въ единъ законъ, г. докладчикъ, се предвижда съ законодателенъ текстъ учредяването на една комисия, която разрешава по вишегласие въпроситѣ, съ които се занимава тя, трѣбва да знаете, че тя придобива права; санкцията на министра на финанситѣ да утвърждава нейнитѣ решения е санкция само формална. На една комисия, която сте създали вече съ законъ, вие не трѣбва да гледате като на едно техническо тѣло, тя е тѣло, пълно съ отговорности. Азъ знамъ тѣзи възражения, тѣ сж твърде малки за случая. Вие казвате: комисията се произнася по вишегласие — така е въ текста. (Възражения отъ сговориститѣ) Моля. — Когато г. министърътъ на финанситѣ каже: „Едно колективно тѣло ми поднася решение и азъ вѣрвамъ на това колективно тѣло“, очевидно е, че той поема отговорностъ, но това не е оная отговорностъ, за която ние говоримъ.

Нѣной отъ сговориститѣ: Най-голѣма отговорностъ има предъ насъ.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Моля ви се. — Вие създавате по законодателенъ пътъ права на едно колегиално тѣло да ре-

шава по вишегласие. Тия права не можете да отнемете съ формалната санкция на единъ министъръ.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Кой ѝ дава тия права?

Председателъ: Има думата г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (д. сг): Г. г. народни представители! Наистина съгласно чл. 39 отъ правилника за вътрешния редъ, при второто четене Съборието разглежда законопроекта членъ по членъ и се произнася по поправките, които могат да бъдат предложени отъ всеки единъ народенъ представителъ. Но току-що станалитѣ дебати трѣбва да ни подсказватъ, че дебатираниятъ чл. 3 отъ предлагания законопроектъ за запрещение вноса на стокитѣ не отъ първа необходимостъ, не може да бъде дебатиранъ изолирано, защото нѣматъ никаква смисълъ дебатитѣ около състава на една комисия, чиято компетенция ще има да се опредѣли въ следующитѣ членове. Каква да бъде тази комисия, отъ колко членове да се състои тя, какви специални познания трѣбва да притежаватъ нейнитѣ членове, отъ кои срѣди да произхождатъ тѣ и т. н. и т. н., тия въпроси могат да бъдатъ успѣшно дебатирани само тогава, когато ще се знае съ огледъ на какво се учредява тая комисия. Затуй азъ смѣтамъ, че да дебатираме колкото шемъ около състава на комисията, ние нѣма да можемъ да дойдемъ до правилното разрешение на въпроса, ако веднага не свържемъ съ чл. 3 и следующитѣ членове 4 и 5, за да знаемъ тази комисия за какво се учредява. И затуй, за да не наруша правилника като говоря по други членове, а не по оны, който формално се дебатира, азъ правя предложение — това е за редовностъ — и моля председателството да севира съ него народното представителство: да се прочетатъ отъ докладчика чл. чл. 3, 4 и 5 и да се дебатиратъ заедно. Въ таквъ случай, г. г. народни представители, ние ще поставимъ, първо, принципиалния въпросъ: щомъ като се опредѣля такава и такава компетенция на комисията, трѣбва ли тя да бъде учредена или не; и второ, ако на този въпросъ се отговори положително, тогава ще повдигнемъ въпроса: съ огледъ на тази и тази компетенция каквъ трѣбва да бъде съставътъ на комисията. Моля, проче, председателството да положи туй мое предложение на гласуване и, ако то бъде възприето, азъ ще продължа да развива своитѣ мисли около дебатираниятъ членове отъ законопроекта. Чл. чл. 3, 4 и 5 трѣбваше да съставляватъ алинеи на единъ и сщж членъ. Въ всеки случай, веднага следъ това, азъ мисля, че имамъ право да говоря по чл. 3, а сега, моля, моето предложение да се гласува.

Председателъ: Има думата г. Асѣнъ Господиновъ.

А. Господиновъ (с. д): Тѣмо и азъ мислѣхъ да предложа сжщото на Народното събрание. Решително нѣма да бъде възможно да се произнесемъ по състава на комисията преди да вземемъ отношение за функциитѣ на тази комисия, а функциитѣ на тази комисия се визиратъ въ следующитѣ чл. чл. 4 и 5. Азъ подкрепямъ предложението на колегата Деневъ и предлагамъ Народното събрание да гласува, што да бъдатъ третирани заедно, съвмѣстно чл. чл. 4 и 5.

Председателъ: Г. г. народни представители! Полагамъ на гласуване предложението на г. Денева — да разискваме едновременно чл. чл. 3, 4 и 5, тѣй като разискването на чл. чл. 4 и 5 логически трѣбва да предшества разискването на чл. 3.

Д-ръ Н. Колушевъ (д. сг): Това нѣма никаква смисълъ.

Г. Василевъ (д. сг): Това е противъ правилника.

Д-ръ Н. Колушевъ (д. сг): Какъ ще гласувате три члена на единъ път?

Председателъ: Не се знае каква компетенция ще дадемъ на комисията, много естествено е, че отъ компетенцията на комисията ще зависи и нейниятъ съставъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Съгласно правилника, дебатира се членъ по членъ.

Председателъ: Така е, но ние можемъ да разгледаме единъ членъ преди другъ.

П. Палиевъ (д. сг): Вие не трѣбва да слагате на гласуване въпроси, които сж въ явно противоречие съ правилника. Правилникътъ урежда въпроса какъ се процедира. Предполага се, че народниятъ представителъ познава вече цѣлия законопроектъ, който е миналъ по принципъ на първо четене.

П. Деневъ (д. сг): Правилникътъ не е евангелие; той има свой разумъ.

Председателъ: Г. г. народни представители! Правилникътъ казва: членъ по членъ; значи, изисква се всеки членъ да бъде разискванъ поотдѣлно, но понеже целесъобразността налага единъ членъ да бъде разискванъ по-рано отъ другъ — това е въпросъ на целесъобразностъ. За да опредѣлите състава на една комисия, трѣбва да знаете нейните функции.

Д. Кьорчевъ (н. л): Азъ смѣтамъ, че туй предложение е безпредметно, защото цѣлиятъ законопроектъ е приетъ на първо четене и, следователно, всеки народенъ представителъ го знае. Когато се разисква единъ членъ, правилникътъ казва, че той ще се приеме само така, както го прочете председателътъ, обаче, това не значи, че при разискването за сжщия членъ, народенъ представителъ, който вземе думата, нѣма право да го постави въ връзка и въ съотношение съ цѣлия текстъ на законопроекта, приетъ на първо четене. Въпросътъ за дебатиране е единъ, а въпросътъ за вотъ е другъ.

Председателъ: Г. г. народни представители! Въпросътъ е ясенъ, нѣма какво да се приказва по него. Моля ония отъ васъ, които сж съгласни, преди дебатирането на чл. 3 да се дебатиратъ чл. чл. 4 и 5, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Съборието приема.

И така, моля г. докладчикътъ да докладва чл. 4, а следъ това и чл. 5.

Р. Маджаровъ (д. сг): Единъ лошъ прецедентъ.

Д. Кьорчевъ (н. л): Много лоша практика и лошъ прецедентъ.

Председателъ: Не е никакъвъ лошъ прецедентъ. Ние измѣняме само нумерацията на членоветѣ. Моля, г-да, недейте да бждете буквоядци.

Г. докладчикътъ има думата.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете чл. чл. 4 и 5. — вж. приложение № 1, Т I)

Въ чл. 4, следъ думата „произнася“, частицата „въ“ се замѣни съ „по“.

Чл. 5 е приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателъ: И така, г. г. народни представители, имаме да разискваме, дали при Финалсовото министерство трѣбва да има комисия съ функции или компетенция, посочени въ чл. чл. 4 и 5.

Има думата г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (д. сг): Г. г. народни представители! Още когато се дебатираше таблицата къмъ чл. 1, азъ дадохъ да се разбере, че по начало не сподѣлямъ учредяването на една административна комисия при Министерството на финанситѣ, която по сжщината на своята дѣйностъ, фактически, има правата да суспендира закона, който сега дебатираме. Да се учреди комисия при Министерството на финанситѣ, съставена отъ 5, 15 или 50 души, взети ако щете, отъ срѣдата на всички съсловия, отъ срѣдата на индустриалци, на търговци, на занаятчии, на банкери и пр. и пр., съставена, казвамъ, ако ще би, и отъ най-компетентни хора, то значи да се постави приложението на цѣлия чл. 1, който предвижда запрещавање на маса артикули, въ зависимостъ изключително отъ нейното благоволение, отъ нейното благоусмотрение и отъ нейнитѣ изключителни разбирания. Общиятъ изразъ, че тази комисия се произнася по вишегласие съ протоколно решение за всеки случай отдѣлно, когато „по народостопански съображения се налага да се направятъ конкретни изключения отъ предвиденитѣ въ чл. 1 запрещения“, значи: вѣничко онова което днесъ Народното събрание смѣта като една народостопанска,

необходимост, всичко онова, което днес, на днешния ден, когато се дебатира законът, народното представителство смята като една абсолютна необходимост, да може следъ два дена само да бъде анулирано, понеже една комисия отъ 7 души ще прецени друго-яче народостопанскитѣ съображения, по които се налага нѣщо друго, по които се налага нѣкакво изключение.

Г. г. народни представители! Ние сме въ началото на сесията. Каза се и въ рѣчта на министра на финанситѣ при внасяне законопроекта — това се казва и въ мотивитѣ — че законътъ въ сжщностъ преследва временна целъ — нѣма да повтарямъ каква е тя — която може-би ще бъде постигната въ срокъ отъ 5-6-7-8 или 10 месеца. Презъ повечето отъ това време, както знаете, заседава Народното събрание. Значи то има всичката възможностъ суверенно да прецени дали сж се измѣнили оный условия, при които се дебатира и гласува днесъ законопроектътъ. То е въ възможностъ и презъ януарий и презъ февруарий, и презъ мартъ, и въ срѣдата на юний, ако се измѣнятъ условията, които налагатъ днесъ приемането на този законопроектъ, да го отмѣни или да го измѣни. Но ще се знае въ такъвъ случай, че народното представителство сж една добра преценка и сж едно сериозно отнасяне къмъ стопанскитѣ и икономическитѣ нужди на страната се е ангажирало днесъ сж единъ законъ, който запрѣщава вноса на редъ артикули. Тѣй че, г. г. народни представители, ако предвидимъ такава една компетенция на комисията, ние рискуваме въ момента, когато тукъ заседаваме, когато сме въ тая още сесия, да видимъ и чуемъ, че може би известни артикули, вносетъ на които е билъ запрѣтенъ споредъ нашата обща преценка — право или криво ценимъ, то е отдѣленъ въпросъ, на всѣки случай ние сме оторизирани да присъдимъ суверенно кое трѣбва да се внесе или не — казвамъ, можемъ да бждемъ сюрпризирани да видимъ следъ единъ, два или петъ дена онова, което сме запрѣтили да се внася, да бжде разрешено отъ комисията при Министерството на финанситѣ. Защо и за какво, оставямъ това на страна. Може-би затуй, както предполага г. Кюрчевъ, че ще се явятъ заинтересовани представители на чужди държави, които иматъ интересъ да се внася известенъ артикулъ; може-би, защото нашитѣ долни нрави ще намѣрятъ случай тукъ да се проявятъ галантно; може-би, затуй защото нѣкой господа по своему ще преценятъ народостопанскитѣ съображения и ще разрешатъ вноса. Не е важно по кои съображения, може да стане това и азъ ги оставямъ на страна. За мене е важенъ фактътъ, че презъ време на сесията една комисия ще измѣни влѣзълъ въ сила и действуща законъ.

Г. г. народни представители! Азъ не намирамъ абсолютно никакъвъ смисълъ да се учредява такава една комисия. Ама казва се: „Нейнитѣ решения ще се привеждатъ въ изпълнение само тогава, когато министърътъ на финанситѣ ще ги утвърди“. Това е безъ значение. Важното е, че тази комисия ще разисква, ще взема своитѣ рѣшения и, както се подчерта преди малко, министърътъ на финанситѣ ще има да извърши една формалностъ — да потвърди тѣзи решения. Но, г. г. народни представители, защо да става това? Ако е въпросъ да упражнява министърътъ на финанситѣ своето право, ако ние искаме да търсимъ гаранция въ личността на министра на финанситѣ, той може да върши това и по силата на закона за митницитѣ. Нѣма нужда тая комисия да се произнася, дали известенъ артикулъ е въ броя на онѣзи, чийто вносъ се разрешава, и по такъвъ начинъ да бжде арбитъръ между митницитѣ и вносителитѣ. Митницата на свой редъ ще каже своята приказка, и съгласно закона за митницитѣ, ако тя приеме, че нѣкой предметъ сж позволенъ за вносъ, ще изпълни всичко онова, което се предвижда, ще държи своето постановление и въ края на крайщата министърътъ на финанситѣ е, който е оторизиранъ отъ закона да потвърди или да не потвърди това постановление. Следователно, и по сега сжществуващия законъ за митницитѣ, сжществува гаранция, че нѣма да има произволи на митницитѣ, ако ние дадемъ голѣма стойностъ на министра на финанситѣ, а трѣбва да му дадемъ такава.

Но, ако въпросътъ се свършваше само съ това, още иди-дойди. Въ чл. 5 се предвижда, щото тая комисия да се произнася и за общото отмѣнение запрѣщението на нѣкои стоки, когато това се наложи отъ народостопанскитѣ интереси на страната. Въ тоя случай се иска съгласието на Министерския съветъ. Г. г. народни представители! Отъ тукъ вече явствува, че ние усвояваме единъ

пкътъ, който не е препоръчителенъ. Още отъ самото начало на нашата дейностъ; ние трѣгваме изъ погрѣшенъ пкътъ — да дебатирате закона, да хапимъ сила и енергия за съставянето на закона и сжщевременно сами да делегираме нашата законодателна компетентностъ на административната властъ, на Министерския съветъ. Защото ако тази комисия се произнесе утре, че трѣбва да се отмѣни цѣлиятъ законъ и Министерскиятъ съветъ се съгласи съ това, то значи, че ние вече даваме възможностъ да се отмѣняватъ законитѣ не по онзи начинъ, който е предвиденъ отъ конституцията.

По тѣзи съображения, г. г. народни представители, азъ смятамъ, че ние трѣбва по начало да не усвояваме да се учредява специална комисия при Министерството на финанситѣ, безразлично въ какъвъ съставъ е тя, а да предоставимъ законътъ да се изпълнява тѣй, както предвижда чл. 1, дотогава, докогато не се измѣнятъ условията, които наложиха неговото приемане. Тѣзи условия измѣнятъ ли се, Камарата ще има възможностъ да отмѣни закона. Ако това не стане въ една сесия, ще бжде въ втора; не е въпросътъ за столѣтия, въпросътъ е за месеци.

По тѣзи съображения азъ моля първо, комисията сама да не настоява на учредяване на тази комисия и, второ, моля г. министра на финанситѣ тоже да се откаже отъ идеята да учредява при своето министерство комисия съ назначение да ограничава прилагането на закона, още по-малко съ назначение да отмѣнява пкътъ, въ едно време, когато тя би намѣрила за добре, прилагането на този сжщия законъ.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Асѣвъ Господиновъ.

А. Господиновъ (с. д): Г. г. народни представители! Членовѣтѣ 4 и 5 отъ законопроекта придаватъ на комисията, предвидена въ чл. 3, три функции. Въ чл. 4, алинея втора, на тази комисия се придава функцията да разрешава възникналитѣ между митницитѣ и заинтересованитѣ търговци спорове, дали известни стоки сж свободни или запрѣтени за вносъ. Очевидно, при прилагането на този законъ ще се пораждаатъ твърде много и твърде честни спорове отъ този родъ. Така сжщо е очевидно, че трѣбва да има една компетентна инстанция, която да разрешава тѣзи спорове. Ако не се предвиди такава комисия, то ще бжде така, както е било досега: началникътъ на съответното отдѣление при Министерството на финанситѣ, заедно не знамъ съ кого, ще извърши тази работа, както това знаемъ, че става. Ние имаме единъ дългъ да оградимъ и фиска и консомацията отъ възможнитѣ злоупотребления и възможнитѣ заобикалания на закона отъ еднолично действащитѣ бюрократи, бихъ казалъ безъ стѣснение. Въ тази смисълъ се налага, като нашъ дългъ, да се предвиди една комисия отъ компетентни хора, които да заслужатъ довърнето и на общество, и на народно представителство.

Обаче, по-нататкъ на тази комисия законопроектътъ атрибуира други две функции, по отношение на които нашата група решително се възпротивява. Първата алинея на чл. 4 предвижда и придава на тази комисия функцията: (Чете) „... за всѣки случай отдѣлно, когато по народостопански съображения се налага, да се направятъ конкретни изключения отъ предвиденитѣ въ чл. 1 запрѣщениа“. Г. г. народни представители! Вие веднага ще си спомните, че ние преживѣхме всичкитѣ прелести на подобни комисии. Вие ще си спомните, преди 2—3 години, въ последната фаза на сжществуване на Дирекцията на стопански грижи и обществена предвидливостъ, каква вакханалия бѣше настъпила въ нашата страна съ тѣзи частични, за отдѣлни случаи, забранявания и позволявания. Вжтрешни хора влизаха въ съгласие съ отдѣлни търговци, за да имъ допуснатъ стоки, които тѣ предварително сж поръчали и пр. Въ никой случай народното представителство не бива да атрибуира на една комисия качество да може по конкретенъ случай да измѣнява закона, което значи да отворимъ вратата на приятелството, на протекцията и на злоупотреблението. Значи, колкото се касае до функциитѣ; предвидени въ алинея първа на чл. 4, нашата група се изказва противъ тѣхъ.

Най-после на сжщата тая комисия, независимо отъ състава ѝ, се предвижда и се придава още една функция, много по-сжществена, много по-голѣма. Чисто и просто тукъ съ чл. 5 на тази комисия се придаватъ едвали не законодателни функции, и то въ едно време, когато Народното събрание заседава. Какво значи това: (Чете) „Сжщата

тази комисия се произнася за общото отмяняване запрещения на нѣкои стоки, когато това се налага отъ стопанскитѣ интереси на страната? Г. г. народни представители! Азъ се надѣвамъ, че ние ще зачетемъ нашия собственъ престижъ на камара, на народно представителство, и нѣма да прехвърлимъ, да цедираме, тъй да се каже, нашитѣ функции на законодателно тѣло върху една комисия, каквато и да е нейниятъ съставъ, ако и нейнитѣ решения на последна смѣтка да подлежатъ на одобрение отъ Министерския съветъ. Ако действително настъпни такова положение, да е нужно да се отмени едно отъ постановленията на този законъ, има две възможности: или Камарата заседава, и тя ще бъде сезирана съ това чрезъ едно специално законодателно предложение или ако не заседава чл. 47...

Отъ сговориститѣ: А-а-а!

Нѣкой отъ сговориститѣ: Ще почакате!

А. Господиновъ (с. д): Пардонъ. Значи, условията на чл. 47 нѣма да бъдатъ налице.

С. Костурковъ (д. сг): За 2-3 месеца нѣма да умре българскиятъ народъ.

А. Господиновъ (с. д): То зависи, но ние не можемъ да придадемъ, да атрибуираме на една комисия такава една функция, когато народното представителство ще трѣбва да я запази за себе си и само за себе си.

И така, нашата група се изказва въ смисълъ: една комисия да съществува съ функциитѣ, предвидени въ алинея втора на чл. 4, за разрешаване на многобройнитѣ спорове между митничитѣ и търговцитѣ; да не се даде това на едноличното усмотрение на единъ началникъ, а да бъде то функция на една комисия, и тогава съставътъ на тази комисия ще ни бъде подсказанъ отъ нейнитѣ функции, а другитѣ две функции да отпаднатъ отъ законопроекта, респективно отъ закона.

Председателъ: Има думата г. Георги Шивачевъ.

Г. Шивачевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ комисията по Министерството на финанситѣ азъ се изказвахъ противъ предвидената тукъ комисия по следнитѣ съображения. Ако е въпросъ да създаваме само бюрократически комисии при различнитѣ министерства и тѣхнитѣ отдѣления, то ние имаме такива комисии. Ето защо, по отношение конкретното приложението на този законъ въ отдѣлитѣ случаи, които ние днесъ вотираме, съ туй приложение може да се занимаватъ онѣзи съвети, които съществуватъ и днесъ при отдѣлението за митничитѣ. Ако въпросътъ се отнася за онѣзи функции, които ние искаме да дадемъ на тази същата комисия, визирани въ чл. чл. 4 и 5, то азъ бихъ предложилъ тѣзи функции да се изпълняватъ отъ създадения днесъ Висшъ стопански съветъ и решенията на този Висшъ стопански съветъ да се одобряватъ отъ Министерския съветъ. По такъвъ начинъ ние постигаме туй което е съществено: отъ една страна ние премахваме онѣзи бюрократически съвети и комисии, които сж твърде много! и ако се премахнатъ, държавния фискъ ще има твърде голѣми икономии, а, отъ друга страна, ако се касае за такива народнополезни съображения, или по други нѣкои причини, то нека съ тѣзи именно причини и съображения да се занимава онзи Висшъ стопански институтъ, който е устроенъ днесъ при Министерството на финанситѣ, и неговитѣ решения да бъдатъ одобрявани отъ Министерския съветъ. По такъвъ начинъ ще се разреши и онзи споръ, който днесъ се повдига по отношение съществуването или не на тази комисия.

И азъ правя предложение въ такъвъ смисълъ: по отношение предложението на закона да се занимава началникътъ на митническото отдѣление заедно съ съвета, който съществува при туй отдѣление, а по отношение на функциитѣ въ чл. чл. 4 и 5 да се занимава Висшия стопански съветъ при Финансовото министерство, а решенията му да бъдатъ одобрявани отъ Министерския съветъ, когато Народното събрание не заседава.

Председателъ: Моля да ми депозирате Вашето предложение въ писмена форма.

Има думата г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д. сг): Г. г. народни представители! Законитѣ, когато се правятъ, поставятъ се границитѣ, въ които трѣбва да се движи изпълнителната власт, когато ѝ се делегиратъ известни права. И въ случая, когато създаваме този законъ, трѣбва да бъдемъ внимателни, за да се избегне всичко онова, което е възможно да стане отъ едни хора — не се знае какъ могатъ да се развиятъ събитията — които недобросъвестно ще могатъ да прилагатъ закона. И за това азъ сподѣлямъ онова мнение, изказано отъ нѣкои отъ предговорившитѣ, че комисията трѣбва да съществува, но каква да бъде компетентността ѝ. Азъ не искамъ да се оставятъ отворени врата на лица, които биха могли да използватъ закона за свои цели. Затова азъ съмъ на мнение, по чл. 4 компетентността на комисията да отиде само дотамъ — да разрешава спороветѣ между вносителитѣ и митницата по онѣзи стоки, които сж запрети или неопозволенни да влизатъ въ нашата страна.

Що се касае до мисълта, която тукъ преди малко се танира, че законодателната власт не бива да прехвърля юнитѣ права на изпълнителната власт, азъ съмъ напълно съгласенъ. Но често пакти се налагатъ случаи, когато трѣбва въ дадени моменти, поради бърза спешностъ, даже и когато не сж налице условията на чл. 47, да се делегиратъ нѣкои права на изпълнителната власт. И въ случая азъ съмъ съгласенъ чл. 5 отъ закона да си остане въ същата редакция, както си е, но следъ като се прибави къмъ чл. 5 следната алинея: (Чете) „Постановленията на чл. 5 отъ настоящия законъ не се прилагатъ, когато Народното събрание заседава“.

Това е, което имахъ да кажа по закона.

Председателъ: Има думата г. Рашко Маджаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Изтъкна се отъ другитѣ оратори, че комисията е една гаранция за правилното прилагане на закона, и по този въпросъ азъ нѣма да кажа нищо. Ние трѣбва да бъдемъ доволни, че има една комисия, която ще контролира и която ще тури повече редъ и справедливостъ въ нѣщата.

По въпроса за конфликтитѣ между различнитѣ власти, предвидени въ чл. 4, нововъведението е полезно и ще трѣбва и то да бъде задържано. По отношение на първата компетентностъ за разрешаване на вноса или разрешаването въ единични случаи на вносъ, върно е, че въ миналото сж съществували злоупотребления и ако г. министърътъ на финанситѣ не държи на туй, по-добре би било да се махне, защото действително могатъ да ставатъ злоупотребления. Ако ли той счита, че съставътъ на комисията е достатъчна гаранция, за да не ставатъ такива злоупотребления, и този членъ не е толкова опасенъ. При все туй — ако е възможно и ако г. министърътъ на финанситѣ се съгласи, защото този въпросъ е министерски — азъ считамъ, че би трѣбвало да се махне.

По отношение на чл. 5 вземахъ думата да искамъ поправяне на тоя членъ въ смисълъ, който беше изтъкнатъ отъ г. Мирски, като му се даде следната редакция: „Същата комисия се произнася, когато Народното събрание не заседава“ и по-нататъкъ членътъ си върви така, както е, т. е. по въпроса да бъдатъ отмянвани части отъ закона, да се произнася Народното събрание, когато то заседава. Ползата ще бъде тази, че ние ще можемъ да контролираме въ всѣко време, докато трае парламентарната сесия, въ какво положение се намира прилагането на цѣлия законъ.

Прочее, поддържамъ предложението на г. Мирски и го формулирамъ по следния начинъ: чл. 5 да стане така: (Чете) „Същата комисия се произнася, когато Народното събрание не заседава, и за общото отмянение запрещения на нѣкои стоки, когато това се налага отъ стопанскитѣ интереси на страната“.

Председателъ: Има думата г. Иванъ Лѣнарски.

И. Лѣнарски (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ само съ нѣколко думи ще се противопоставя на онѣзи опасения, които изтъкнаха нѣкои отъ г. г. народнитѣ представители, именно дали тѣзи комисии не ще използватъ своитѣ права недобросъвестно.

Н. Петрини (з): Разбира се.

И. Лѣнарски (д. сг): Мене ми се вижда странно, г-да, че могатъ да се изказватъ такива сериозни опасения за времето, когато ще имаме министъръ на финанситѣ г. Тудо-

ровъ, или единъ министъръ, изходящъ отъ днешната правителствена коалиция, и да се мисли, че той ще може да се подведе по нѣкои недобросъвестни искания на нѣкои комисии за цели не въ полза на народа. Тия опасения може да се изкажатъ презъ времето на единъ дружбашки министъръ на финанситѣ, но не презъ времето на единъ министъръ, изходящъ отъ днешната Камара. Опасенията, че при друго правителство е възможно да се случи да има единъ недобросъвестенъ министъръ, а: йто да се съгласява съ недобросъвестнитѣ заключения на комиситѣ, не сж толкова страшни, защото единъ недобросъвестенъ министъръ, и при наличността на тѣзи комисии, и безъ тѣхъ, ще намѣри начини и средства да прокара своитѣ недобросъвестни намѣрения.

П. Деневъ (д. ст.): Значи азъ подозирамъ г. Тодоровъ: въ недобросъвестностъ, а Вие го защищавате? Празни приказки!

И. Лѣнарски (д. ст.): Азъ, г-да, въ думитѣ на говорившитѣ, които се противопоставиха противъ тѣзи комисии и тѣхната компетенция, съзираме известенъ страхъ повече за бъдещото, отколкото страхъ, че Народното събрание ще делегира своитѣ права на изпълнителната властъ.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Отъ наша страна нѣма подозрѣние, а отъ ваша страна

И. Лѣнарски (д. ст.): Опасностъ отъ тази делегация азъ не съзираме, защото правата на народнитѣ представители сж запазени и не ще бждатъ въ нищо нарушени. И смѣтаме изпълнителната властъ ще бжде достатъченъ стражъ на тѣзи решения на комисията, за да бжде преценено кога и въ какви случаи трѣбва да се направи отклонение отъ оная таблица, която приехме ние. Ето защо азъ смѣтаме, че би могло да се приеме само онова предложение, което се направи, въ смисълъ, какво комиситѣ, когато заседава Камарата, не могатъ да се произнасятъ по въпроси, засегнати въ чл. 4 алинея първа и чл. 5, за да можемъ да предоставимъ на Народното събрание, когато има възможностъ да се събира, вмѣсто да се отлага разрешението на въпроса, въ кратко време да бжде то сезирано. Но тогава, когато Камарата не заседава, нѣма защо да се страхуваме, отъ този мандатъ, който се дава на изпълнителната властъ и на отѣзи комисии, които ще бждатъ подъ контролъ на министъра и респективно на Министерския съветъ.

Председателъ: Има думата г. Стоянъ Никифоровъ.

С. Никифоровъ (д. ст.): Г. г. народни представители! Погрешниятъ прецедентъ, който създадохме съ пререждане членоветѣ на законопроекта, ме кара да говоря условно. Защото азъ вземамъ думата не да изтъкна необходимата нужда отъ тая комисия и да ѝ предоставимъ права по въпроситѣ, които ни занимаватъ, а да обърна сериозно внимание върху единъ лошо редактиранъ текстъ на чл. 4 отъ законопроекта. Моето предложение ще има смисълъ, ако приемете да има такава комисия. Ако приемемъ, че нѣма да има комисия, тогава то губи своята смисълъ. Мисълта ми е, че она изразъ, който е поставенъ тамъ, въ чл. 4 — „за всѣки случай отдѣлно“ — е възбудилъ буря отъ негодувание върхъ търговското и манифактурното съсловие. Тѣ сж разбрали, какво съ тоя текстъ „за всѣки случай отдѣлно“, тая комисия, която се учредява по законопроекта, ще има право да разрешава на отдѣленъ търговецъ въноса на стоки, а не тѣй, както ние, законодателитѣ, разбираме закона, въ смисълъ, че комисията ще разрешава въпроса sous ёспресъ — за всѣки видъ стоки.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к): Това е чл. 5.

А. Господиновъ (с. д.): Това, което говорите, е по чл. 5.

С. Никифоровъ (д. ст.): Ако не е така, нѣмаше да има буря отъ негодувание и протести въ търговското съсловие.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к): Така е, както тѣ го разбиратъ.

Председателъ: (Звъни)

С. Никифоровъ (д. ст.): Следователно, за да се избегне този текстъ въ случай, че се приеме да има комисия, азъ

бихъ предложилъ тия думи „въ всѣки случай отдѣлно“ да се замѣнятъ съ думитѣ „за всѣки видъ стока отдѣлно“.

А. Господиновъ (с. д.): Това е чл. 5.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. ст.): Чл. 4 засѣга отдѣлната партия стока, отдѣлната порчка.

С. Никифоровъ (д. ст.): Ако вие казвате, че чл. 5 разрешава въпроса, на всѣки случай умѣстно е да се отбележи въ дневницитѣ на Народното събрание това тълкувание, за да могатъ по-нататѣкъ ония, които се интересуватъ отъ закона и ония, които ще боравятъ съ закона, да видятъ, че въ Народното събрание става едно тълкувание въ смисълъ, че това се отнася за разнитѣ видове стоки.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Защо да даваме тълкувание, когато може да се впише въ самия законъ?

С. Никифоровъ: Моето предложение има смисълъ следъ като се приеме да има комисия.

Председателъ: Има думата г. Стоянъ Костурковъ.

С. Костурковъ (д. ст.): Г. г. народни представители! Фактътъ, че се явява разнооислие още сега въ срѣдата на народното представителство по съдържанието на чл. 4 показва, колко тоя членъ не само е редактиранъ зле или добре, ами колко неговото съдържание изобщо е отъ съмнително естество. Същото нѣщо е и за чл. 5. Ние си знаемъ пасмината, пасмината на търговцитѣ и пасмината на насъ — купувачитѣ, знаемъ нашитѣ общи нрави и споредъ тѣхъ трѣбва да употребяваме и лѣкарствата на законодателното тѣло. Не трѣбва, прочее, никога да създаваме въ законитѣ такива членове, които ще могатъ да се разбиратъ по най-разнообразенъ начинъ. Това едно, и второ, чрезъ това ще се внесе на нова смѣтка съмнение въ срѣдата на широката народна маса и да се хвърлятъ отъ тукъ обвинения върху отговорнитѣ власти.

Ние знаемъ, г. г. народни представители, че когато иммахме комитетата отъ 1914—1915 г. а следъ туй Дирекцията за с. г. о. п., иммахме широки комисии, иммахме компетентни членове и т. н. Всички сме живи свидетели на отчаянитѣ злоупотрѣбления, които се правѣха по най-разнообразни посоки и на голѣмитѣ заботатваня, които станаха за смѣтка на коравия залтък на данъкоплатеца и консоматора въ България. Не бива, г-да, да повтаряме тѣзи грѣшки, които сж вече престѣпления. А съ тѣзи членове 4 и 5 — помнете ми думата — отварятъ се врати на широката злоупотреба, дава се поводъ на обществото да мисли най-непреноржчителни и осѣдителни работи за известни части на държавната машина. Туй е едната страна на въпроса.

Втората страна, г-да, е, че Народното събрание абдикира отъ своитѣ права и ги делегира на нестговорни фактори и на нестговорни служители — въ дадения случай на членоветѣ на комисията — взети отъ тукъ или отъ тамъ. Намъ се казва: прави се предложение цето тази комисия да има правата, които ѝ се даватъ по чл. 4 и 5, само когато нѣма сесия. Че какво правите съ туй? Въ морето дупка, ще ви кажа азъ, защото законътъ не е вѣченъ, особено този законъ; той е отъ времененъ характеръ и докато обективнитѣ условия налагатъ неговото трайно — той ще трае; когато тѣзи условия наложатъ неговото измѣнение ние тукъ ще го измѣнимъ, а нѣма да даваме суверенни права на една комисия, макаръ и следъ утвърдението на даденъ министъръ или дори на Министерския съветъ. Г. г. народни представители! Министерския съветъ има законодателни права точно опредѣлени въ чл. 47. При условията, които предвижда този членъ, ние тукъ нѣма защо на нова смѣтка да даваме тѣзи права на Министерския съветъ. Ние трѣбва да скѣпимъ тия права, които сж наши, на мандатаритѣ, на избирателитѣ въ страната. И затуй, по тѣзи две основни и главни съображения, азъ се обявявамъ решителенъ противникъ на всѣка комисия на която биха се дали тѣзи права посочени въ чл. чл. 4 и 5.

Обяждатъ се: По спорове.

С. Костурковъ (д. ст.): Спороветѣ, то е друга работа. Тамъ можете да повикате началницитѣ на всички отдѣления отъ Министерството на финанситѣ, подъ председателството на министра или на главния секретаръ; то е съвсемъ друга работа. Но тукъ ние имаме работа съ решение на единъ принципиаленъ въпросъ и нека си отваряме добре очитѣ.

Председателъ: Има думата г. министърът на финансите.

Министъръ П. Тодоровъ: Г. г. народни представители! Пренията, които възбуди този членъ отъ законопроекта, сж доста оправдани и доста естествени. Тъ се държатъ, струва ми се — въпросътъ е малко по-широкъ — на понижения моралъ, който характеризира известна частъ на нашето общество и специално една малка или голяма частъ отъ нашитѣ държавни служители. На какво се дължи отпадъкътъ на тази морална дисциплина, е отдѣленъ въпросъ. Въ всѣки случай ясно е едно, че митницитѣ и особено акцизитѣ — оставямъ настрана другитѣ фискални органи, не засѣгамъ другитѣ отдѣли на управлението въ нашата страна — сж били винаги предметъ на сериозна атака и — защото да го криемъ — въ редица случаи на оправдано порицание. Въ всѣки случай, г-да, да се каже, както се казва отъ нѣкои отъ господата тукъ преди малко, че членоветѣ въ законопроекта сж отъ съмнително естество, струва ми се, че е доста силно казано. Настъпва време, когато ние ще трѣбва да дадемъ на нашия държавенъ персоналъ по-голяма инициатива, и може-би въ близко време ние ще ви сезираме съ единъ законопроектъ за измѣнение закона за бюджета, отчетността и предпочитията, специално за търговетѣ, чрезъ което измѣнение ще искаме да ви покажемъ, че не въ всѣки държавенъ служителъ трѣбва да се съглежда публиченъ крадецъ, защото ако въ редица отношения въ държавното стопанство не сме отишли надалечъ и нѣма да отидемъ, причината е тази, че нѣма размахъ, че нѣма свободна инициатива. Тази карнетна система, която характеризира редица стопанства, частни и държавни, трѣбва да изчезне, тази бумажна паяжина отъ членове, статии и параграфи, съ които се убива всѣки размахъ на държавния чиновникъ и отдѣленъ шефъ на учреждение, трѣбва да се разкъса. Вѣрно е — и подчертавамъ — че има гнило нѣщо не само въ митницитѣ и акцизитѣ, но и въ пѣлото държавно управление, но тия нѣща не трѣбва да ни служатъ за лайтмотивъ, когато критикуваме подобни параграфи и членове отъ законопроекта. Азъ подчертавамъ: ние не държимъ за този членъ, за който нѣкои отъ господата тукъ смѣтатъ, че той суспендира суверенното право на Парламента и че върховната функция на законодателното тѣло той иска да прехвърли на административни комисии. Но, г. г. народни представители, ако ние не желаемъ да приемете този членъ, не го приемайте. Азъ въ всѣки случай дължа да отбележа, че въпросътъ не е толкова елементаренъ, както на пръвъ погледъ се вижда на нѣкои и както отъ други се мисли, че се покрива суверенното право на Парламента. Въ всѣчки случаи законодателство — този, който се интересува отъ материята, знае — когато има да се урежда такава еластична, жива, промѣнлива материя, Парламентътъ не може още отсега да даденъ законъ да изчерпи всѣчки случаи, и следователно, ще не ще, отъ гледна точка на целесобразностъ, отъ гледна точка на техника, отъ редица съображения, които нѣма тукъ да ги преценирамъ, той абдикира отъ известни свои права. Това е въпросъ на доверие и на контролъ, като прехвърли върху администрацията, респективно върху надлежния министъръ и върху Министерския съветъ упражнението на известни функции, които поради естеството на работата сж дълбо на Парламента. Искамъ да кажа, че това не е нѣщо ново въ нашето законодателство, особено когато се касае за такъвъ законопроектъ. Митническата тарифа съдържа около 600 статии и макаръ всѣки нумеръ да е достатъчно добре дефиниранъ, въ всѣки случай понятието, което обхваща тоя нумеръ, е толкова широко и има толкова различни тълкувания, че Парламентътъ, каквото и да иска да каже — тукъ сж забранени повече отъ сто продукти — не може още отсега да отстрани всѣчки спорове, особено отъ технически характеръ, и онда синоними, които се явяватъ въ случая. Следователно, ще-неще, Парламентътъ най-малко ще трѣбва да реши да има една техническа комисия, която да се произнася по известни въпроси.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Това, да.

Министъръ П. Тодоровъ: Но, г-да, казва се, че ние ще заседаваме, т. е. предполага се повече ще заседаваме. Практиката поне въ дружбашкото управление, общо такава, че едва ли не цѣла година се е заседавало. Дали ще има такава градушка отъ законопроекти, които да привличатъ ващото внимание цѣла година, не зная, но въ всѣки случай азъ предполагамъ, че ще заседаваме по-дълго, повече, отколкото конституцията позволява и определя. Ако смѣ-

тате, г. г. народни представители, че съ всѣки повдигнатъ споръ отъ подобно техническо и отчасти, бихъ казалъ, принципно естество, трѣбва винаги да се занимаваме частъ, два, три, когато тронното слово ни чака и маса други законопроекти стоятъ — то е отдѣленъ въпросъ. Следъ седмица-две ще кажете, че тази работа не е доста ясна; ние я тълкуваме така, техническитѣ лица мислятъ друго-яче, заинтересованитѣ лица — друго-яче, има конфликтъ и ние ще трѣбва да разрешаваме най-после този конфликтъ. Не знамъ дали отъ гледна точка на целесобразностъ това е необходимо, но желаете ли да се отериятъ дебати, хубаво, но нѣма да има укори — и безъ това тѣ сж доста много, за тѣхъ държа смѣтка и желая да бждемъ добросъвестни — нито по адресъ на моята администрация, нито по адресъ, на тѣзи обществени елементи, които ще влизатъ въ състава на тази комисия. Щомъ желаете това — добре. Но, както не бихъ желалъ на Министерския съветъ, покрай многото сериозни работи, съ които ежедневно се занимава по силата на нашия основенъ законъ и по силата на традицията, въ която сме затънали, да му възложатъ тази работа, той да определя и да разрешава, толкова по-малко бихъ желалъ васъ — хората, които всѣки пътъ желаете да ни атакувате, че не ви даваме нова сериозна законодателна работа — презъ седмица-две или въ месеца да ви занимавамъ съ материя отъ подобно естество.

Подчертавамъ, че не държа на тази комисия въ такъвъ съставъ и на тѣзи и прерогативи — ние решете както желаете. Азъ ви посочвамъ, че ние сме я въвели само отъ гледна точка на целесобразностъ. Ако Парламентътъ намѣри нѣкоя модификация — защото се изтъкнаха много мнения — да се предложатъ и да се дебатира.

Г. г. народни представители! Г. Кьорчевъ повдигна тукъ единъ въпросъ отъ по-широко естество. Той е: не смѣта ли Министерскиятъ съветъ — или въ случая финансовата комисия — че е желателно, ако решимъ да има подобна комисия, да ѝ дадемъ едни по-широки права, за да може въ даденъ моментъ да разрешава въпроси отъ такъвъ характеръ, които сж преценявани тукъ, въ чл. 3, 4 и 5? Сега е неудобно да се говори тукъ по този голѣмъ въпросъ. Едно съображение отъ подобенъ характеръ, безспорно, въ пълно за тази комисия има. Обръщамъ вашето внимание особено на принципа за компенсацията, въз основа на който лежатъ днесъ доставкитѣ и експортта, въз основа на който днесъ заднестъ, не чрезъ търгове, а по доброволно или друго нѣкое съгласие се изнася тютюнъ и се внасятъ често, пакъ продукти, които не сж толкова много необходими отъ гледна точка на общественото стопанство и отъ гледна точка на стабилитета на курса на българската монета. Само толкова искамъ да кажа по този въпросъ.

Сега, ако Парламентътъ желае въ случая да се поставятъ подобни въпроси на разглеждане, ако желае да ги дебатираме тукъ, то е отдѣленъ въпросъ. Подчертавамъ, свободни сте да решите тоя въпросъ, както ние желаете. Та нали за това постоянно говоримъ, нали за тази обнова страдаме и ще умремъ, ако е нужно; най-после нали въ вапитѣ раце лежи премахването на цѣлия тоя негоденъ персоналъ, който и ние и ние досега сме таксували на одри партиди като персоналъ негоденъ, който не трѣбва да стои на тѣзи постове? Власти сте да кажете да го промѣнимъ дотождно, доколкото човѣшниятъ материалъ позволява, дотождно, доколкото нашата обективна действителностъ позволява. Искамъ да кажа, време е най-после да почнемъ да гледаме на нашия чиновникъ като на лице, което не само мисли какъ да вземе 200-тѣ лева на депъ за едно заседание, който не само може да се изгуси въ това или онова отношение, но на лице, на което държавата е възложила да достави на менѣ респективно на държавата, минимумъ 2 милиарда лева касвени данъци на годината. И ако ние сме наговарили това или онова лице съ такава тежка отговорностъ, азъ смѣтамъ, че поради повика, който се прави изобщо противъ бюрокрацията — едно много общо понятие, безспорно — таа комисия можемъ да я разнообразимъ. Г. Господиновъ е малко на по-друго мнение; г. Цанковъ въ финансовата комисия застъпва другъ единъ принципъ, да змъкне единъ така да се каже общественъ елементъ — и това едно разрешение на въпроса — за да има по-голяма контрола. Но азъ пакъ подчертавамъ: време е Парламентътъ, общественото мнение и всѣки единъ народенъ представителъ да заочне да има малко по-голяма вѣра въ администраторитѣ, които лоши или добри, все пакъ създаватъ и упражняватъ единъ приходенъ и разходенъ бюджетъ отъ 5—6 милиарда лева на годината.

Г-да! Решете каквото желаете по тая комисия.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Данаиловъ.

Г. Данаиловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Когато гласувахме втория членъ и постановленията му, вие вече предприехте въпроса за комисията, защото тамъ има постановления, върху които трѣбва да се сѣди и обсъжда, дали се съобразяватъ или не съ условията на закона, който ние сега гласуваме. Това искахъ най-напредъ да ви кажа. Второ, азъ не мога да възприема възгледа на г. министра — то е негово право — да решимъ ние да има ли комисия или да нѣма. Азъ не съмъ създателъ на законопроекта, нито съмъ го поддържалъ въ тази му пълнота, но когато дохождаме до едно положение да го оставимъ свършено безъ глава и крака и да не може министърътъ да действа, ние трѣбва да кажемъ, че безъ комисия нѣма да мине. Азъ съжалявамъ, че отъ туй, което се говори досега, излъже, че не се знае практиката. Струва ми се г. Деневъ намека, че ако не гласувате тази комисия, въ митническото отдѣление при Министерството на финанситъ — не ша да употребявамъ думата — ще има още по-голяма опасностъ за онуй, което тукъ се говори. И самиятъ началникъ на отдѣлението, който бѣше въ финансовата комисия, ни молѣше: „Г-да, понеже много тежки въпроси има да решаваме, понеже много интереси можемъ да засегнемъ, а тамъ, където се засѣгатъ интереси, ще има недоволни хора, избавете ни отъ лопотото положение, постоянно да ни обвиняватъ; дайте ни единъ органъ, който да стои по-високо отъ насъ и като си каже думата да се сметне, че я е казалъ горе-доле справедливо при днешнитѣ условия“. Тѣй стои въпросътъ. Азъ не ша да влизамъ въ подробности, защото нѣма време, но казвамъ, че ще има такива случаи всѣки денъ, съ които министърътъ на финанситъ не ще има време да се занимава, щомъ нѣма никаква комисия въ Финансовото министерство, достатъчно силна и компетентна, да ги решава. Напр. една машина, която действуваша днесъ въ България, лусната е, иматъ я известни фабриканти, има нужда отъ копринени платове, а вносътъ на коприненитѣ платове абсолютно е забраненъ за България. Кой ще реши въпроса? Никой не може да го реши. Митниците не позволяватъ, министърътъ на финанситъ не може да го реши. Трѣбва да има комисия, която да обсъди въпроса и да каже, дали действително този артикулъ е необходимъ, защото щомъ създавате законъ, който не може да се измѣни освенъ отъ Народното събрание, естествено, че и финансовиятъ министъръ не може да го заобиколи и самъ да реши въпроса.

Та ето защо азъ смѣтамъ, че възгледътъ, какво едни или други чиновници могатъ да злоупотрѣбватъ, че едни или други отъ насъ като хора могатъ да обидатъ съ грѣшки или престѣпници, не може да ни ръководи и да ни кара да премахнемъ комисията, защото ще заприличае на онази частъ отъ комисията, която въ Швеция задрещаваше да се внася кирбита, защото той възбуждалъ пожари. Искате изпълнението на единъ най-тежъкъ законъ — а азъ не вѣрвамъ да има по-тежъкъ законъ отъ този и съ по-много отговорности — поне дайте единъ органъ, на който що-годе да имаме вѣра. Ако се покажатъ нѣкои злоупотрѣбления и нередовности, има тукъ изпълнителна властъ, която ще тури рѣка на тѣхъ.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Чисто политическиятъ въпроси кой ще разрешава? Когато дойде Чехословакия и ви каже: искамъ това и това.

Г. Данаиловъ (д. сг): Съжалявамъ, че се повдигатъ въпроси, на които мѣстото не бѣше тукъ.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Какъ да не имъ е мѣстото тукъ? Имайте го предъ видъ, безъ да го дебатирате.

Г. Данаиловъ (д. сг): Основата на този законопроектъ е, дали да се допусне у насъ вносътъ на онѣзи стоки, които съставляватъ лужка. И когато една държава се намира въ затруднено положение, всѣки ще разбере, че най-сетне ѝ се дава право за съществуване и самосъхранение. Не е въпросътъ така, както ви го постави г. Кьорчевъ. Ако бѣ забраненъ вносътъ на вълненитѣ платове изобщо, тогава нѣкой можеше да ви каже: „Г-да! Вие си правите своя икономическа политика, защищавате вашата индустрия; позволете тогава и на нашата държава да защитава нашата индустрия. Но когато се прокарга принципътъ, да се забрани вносътъ на това, което е излишно за България, за да се спасява нашето финансово и стопанско положение, всѣки ще ни повѣрва, че ние сме съ-

вършено прави. Недейте смѣсва, г-да, тѣзи въпроси — ще направите грѣшка, ако действително стоите на тази база.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Трѣбва политически арбитъръ, а не техническа комисия.

Г. Данаиловъ (д. сг): Политически арбитъръ ще бѣде Министерскиятъ съветъ, защото случайтѣ, за които говорите, ще отиватъ чакъ до Министерския съветъ и той ще ги разрешава.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Тѣ сѣ формални санкции.

Г. Данаиловъ (д. сг): Въ всѣки случай безъ тѣзи формални санкции, законътъ ще бѣде една мрътва материя — тѣй, както го гласувахме — ако не създадемъ една комисия. Другъ е въпросътъ, какъвъ съставъ да има. Дайте ни съставъ, който да ни гарантира отъ възможни грѣшки и злоупотребления, но безъ комисия е абсолютно невъзможно.

С. Костурковъ (д. сг): А за правата на комисията?

Г. Данаиловъ (д. сг): Правата на комисията сѣ тѣзи: да допусне или не вноса на единъ артикулъ, чието запрещение на вноса за момента е събрано. Въ комисията развихме тѣзи въпроси, които разискваме сега, и забележително е, че всичко казано тамъ се повтаря и тукъ. И по въпроса, който г. Костурковъ постави, началникътъ на отдѣлението за митниците каза: „Вие запрещавате порцелановитѣ издѣлия, на които има картини; ще дойде портретъ за надгробенъ паметникъ на нѣкои войникъ, който портретъ е наричанъ въ странство на порцеланъ; по закона не могатъ да го допуснатъ“. Ето, въ такива случаи комисията ще дойде да решава има ли значение, засѣга ли финанситъ на страната и тогава тя ще реши въпроса. Защо да бждемъ пренепълнени съ недовѣрие къмъ комисията?

Д. Кьорчевъ (н. л.): Вие ни научихте да имаме недо- вѣрие.

Г. Данаиловъ (д. сг): Ние не сме ви научили; ние критикувахме грѣшкитѣ. Но и недовѣрието, г-да, има своитѣ граници. Ако искате да поставите въпроса въ такава форма, поставете го, само че съществуването на държавата става невъзможно.

Ето защо азъ, въпрѣки неопредѣлеността, която постави г. министърътъ, настоявамъ комисията да се приеме и да се гласува. Ако г. г. народнитѣ представители желаятъ вѣнъ отъ този съставъ, който е предвиденъ въ финансовата комисия, да се прибавятъ нѣкои други хора, кажете, да обсъдимъ този въпросъ и да минемъ по-нататъкъ.

Председателъ: Г. г. народни представители! Дебатитѣ по повдигнатия въпросъ сѣ приключени. Ще пристѣпимъ къмъ гласуване. Тѣй както се развиха дебатитѣ, се разбира, че чл. 4 трѣбва да стане чл. 3. Него ще гласуваме най-напредъ. Ще положи на гласуване предложението на комисията. Комисията предлага чл. 4 да се приеме съ една малка поправка, като се замѣни частичката „въ“ съ „по“.

Който г. г. народни представители сѣ съгласни съ предложението на комисията, щото чл. 4, който става чл. 3, да се приеме съ тази поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Ами чл. 3?

Председателъ: По-после ще дойде. Нами измѣнихме нумерацията?

Следъ това чл. 5 става чл. 4. Комисията предлага, щото чл. 5, който става чл. 4, да се приеме безъ измѣнение.

Ония г. г. народни представители, които сѣ съгласни да се приеме чл. 5, който става чл. 4, безъ измѣнение, както предлага комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

А. Сталийски (д. сг): Ако измѣните нумерацията, трѣбва да прередактирате и членовѣтѣ.

Председателъ: Чл. 4, който става чл. 3, разбира се, ще почва така: „При Министерството на финанситъ се

учредява една постоянна комисия, която се произнася по вишегласие" и т. н.

Пристъпваме към разискване на чл. 3, който става чл. 5 — за състава на комисията.

Г. докладчик! Прочетете още един път члена.

Докладчик Г. Семерджиев (д. сг): (Чете) „При Министерството на финансите се учредява една постоянна комисия, състояща се от: един член на Висшия стопански съвет, началника на отделение за митниците при Министерството на финансите, началника на отделението за търговията и промишлеността при Министерството на търговията, промишлеността и труда, двама представители на търговско-индустриалните камари, единият от които от занаятчийското съсловие.

„Във случай на нужда, комисията може да покани да вземат участие въ заседанията ѝ вещи лица, които имат само съвещателен глас“.

Понеже началният думи на чл. 3 от законопроекта, който става чл. 5, се прехвърлят въ началото на чл. 4, който става чл. 3, то чл. 3, който става чл. 5, ще започва така: „Тази комисия се състои от:“ . . . и т. н.

Д. Кьорчев (н. л): Предложенията гласувахте ли, г. председателю?

Председателът: Предложенията стават безпредметни.

Д. Кьорчев (н. л): Тъ трябва да се запишат.

Председателът: Разбира се, ще се запишат въ протокола.

Има думата народният представител г. Асѣн Господиновъ по чл. 3, който става чл. 5 — по състава на комисията.

А. Господиновъ (с. д): И така Народното събрание прие, на тая комисия да се дадат функциите, предвидени въ проекта — тритѣ функции. То се знае вече, че съставът на комисията ще трябва да съответствува на функциите, които ѝ се предават въ нейна обязаност. Финансовата комисия е намѣрила за възможно и необходимо да прибави към отбелъзаните въ проекта длъжностни лица и пр. още двама — един представител на Българската народна банка . . .

С. Костурковъ (д. сг): Той се изхвърля.

А. Господиновъ (с. д): Значи представителът на Българската народна банка се изхвърля. . . и двама представители на търговско-индустриалните камари, единият от които от занаятчийското съсловие.

Г. г. народни представители! Цѣлятъ този законопроектъ отъ началото до края има една пълна връзка и се намира въ единъ силен и непосредствен контактъ и зависимост отъ нуждите на консомацията. Ако и мотивитъ му да сж други — да даде възможност на българския левъ да се стабилизира по отношение на чуждите валути — никаква смѣнение нѣма, че въ своя пръв ефектъ този законопроектъ ще укаже голѣмо влияние върху консомацията. Ето откъде, безъ много приказки, идва заключението, че не може голѣмитѣ интереси на консомацията да се уреждатъ безъ единъ поне представител на консоматоритѣ отъ широката маса, който да има думата, да има мнение при разрешението на всички тѣзи въпроси. Азъ правя предложение да се увеличи съставът на комисията най-малко съ единъ човѣкъ, който да носи върху себе си всичките качества на представител на консоматоритѣ. Азъ не намирамъ друга възможност, освенъ да допълнимъ този членъ съ думитѣ: „и единъ представител на кооперациитѣ“ — не всичките обаче, не кредитнитѣ, а потребителнитѣ. Такива кооперации ние имаме много въ страната; да ги сезираме всички, за да посочатъ единъ човѣкъ, ще бжде мъчно. Тѣ сж обединени въ нѣколко централи; да предоставимъ прочее, избора на този човѣкъ — представител на консомацията — на потребителнитѣ кооперативни централи.

Председателът: Има думата народният представител г. Никола Балтовъ.

Н. Балтовъ (д. сг): Азъ мисля, че комисията е направила една грѣшка, като е изхвърлила отъ състава на тази комисия представител на Българската народна банка. Като се има предъ видъ целта, за която се създава този законъ, участието на Българската народна банка въ раз-

решението на тѣзи въпроси е особено необходимо и ще бжде твърде много полезно. Ето защо, азъ правя предложение въ тая комисия, тъй както тя е предвидена отъ комисията по Министерството на финансите, заедно съ допълнението на г. Господинова, да участвува представител и на Българската народна банка.

Председателът: Има думата г. министърът на финансите.

Министъръ П. Тодоровъ: Г-да! Вѣрно е, че въ основата на този законъ, както много пъти се повтори, лежи валутниятъ въпросъ, съ който Народната банка се занимава; още повече сега, когато сме ѝ дали такава важна роль да изпълнява, тя не може да не се заинтересува. Но въ случая за какво се касае? Касае се да се изслуша мнението на техниците по тази материя. Какво ще ни допринесе представителът на Народната банка? Абсолютно нищо. Ще дойде, ще присѣтствува и или ще се солидаризира съ изказаното мнение или ще се обяви противъ него.

Н. Балтовъ (д. сг): Г. министре! Нѣма ли тази комисия всеки моментъ да се информира за влиянието, което това или онова решение може да окаже на валутата. Тогава комисията ще решава при много по-добро познание на работата.

Министъръ П. Тодоровъ: Бѣше основателенъ страхътъ на господата отъ Парламента, който казваха, че тази комисия може субективно да разрешава въпроса за вноса на този или онзи артикулъ, потребенъ или непотребенъ, оправданъ или неоправданъ отъ гледна точка на този законъ, т. е. да има фаворизация. Такъвъ страхъ, безспорно, можеше да се изкаже, и оправдание за такова опасение въ последния моментъ има. Но че тази комисия ще вземе нѣкакво решение отъ такова голѣмо принципиално естество, че да се поколеби лева, да почне да трепти, да скача нагоре или надолу, такова решение, казвамъ, комисията нѣма да вземе. Недейте ангажира въ тази комисия — съ тази дума, която се употребява тукъ — още единъ чиновникъ; нѣма какво да прави той тамъ. Азъ съмъ преценилъ тази работа и това стана по мое предложение.

Що се отнася до предложението, което се направи отъ г. Господиновъ — въ тази комисия да влѣзе и единъ представител на консомацията — г. г. народни представители, по начало азъ не мога да имамъ нищо противъ това. Обаче не знамъ защо именно да има и представител на консомацията, на която се поставя съ този законъ намордникътъ. Не знамъ какво ще прави представителът на консомацията тукъ. Та именно той по-малко трябва да се явява и гласътъ му по-малко да се чува; та именно отъ тѣзи съображения изхожда и законопроектътъ — консомацията да се ограничи, да се намали, да се опрости. Какво ще прави сега представителът на консомацията? Азъ разбирамъ да участвува представител на консомацията при нормирането на цени, разбирамъ да участвува по други законопроекти отъ друго естество, но тукъ мнението на консоматора, какъвто и да бжде той, отъ какъвто и съсловие да произхожда той, нѣма никаква особено значение; като казвамъ това, изхождамъ отъ принципа на законопроекта и отъ естеството на работата на тази комисия. Ако желаете, нека влѣзе, но азъ не намирамъ никаква полза отъ него.

К. Лулчевъ (с. д): Обратно, консоматоритѣ сж най-интересовани отъ тази работа.

Министъръ П. Тодоровъ: Тамъ е въпросъ за техника и специалност, които е необходимо да се изтъкнатъ отъ нѣкого, да се интерпретиратъ отъ нѣкого, за да се дойде до известно разбиране и разрешение на даденъ въпросъ.

А. Господиновъ (с. д): Има представител на търговците — трябва да има и представител на консоматоритѣ.

П. Алевъ (с. д): Тогава нѣма нужда и отъ представител на търговските камари, нѣма нужда и отъ представител на еснафската организация.

Г. Данаиловъ (д. сг): Тѣ сж вещи лица, които могатъ да бждатъ полезни тамъ, където трябва.

Председателът: Има думата народният представител г. д-ръ Цвѣтанъ Дяковъ.

Д-ръ Ц. Дяковъ (д. сг): Азъ считамъ, че обществениятъ елементъ трябва да вземе участие въ комисията именно

по силата на ония съображения и доводи, които ни изложиха редицата от ораторитѣ, включително и г. министърът на финанситѣ. Окогто на консоматора ще трѣбва да бѣде тамъ и считамъ, че за да отговоримъ на оня повикъ, който се отправя срещу подобни комисии, ние не трѣбва да се страхуваме да оставимъ единъ представител на потребителнитѣ кооперации въ състава на тая комисия.

Азъ се присъединявамъ къмъ предложението на г. Асѣвъ Господиновъ и моля, да се съгласитѣ всички, единъ представител на потребителнитѣ кооперации обязателно да влѣзе въ тая комисия.

Председателъ: Ще поставя, г. г. народни представители, на гласуване чл. 3 отъ законопроекта, който, както ви се каза, става чл. 5.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Г. председателю! Винаги най-напредъ предложенията се гласуватъ. Не може така.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к): Иначе оставатъ незарегистрирани.

Председателъ: Ще гласуваме ония предложения, които се явяватъ като допълнение къмъ предложението на комисията, а които го отрицаватъ, щомъ се приеме предложението на комисията, падатъ отъ само себе си.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к): То е вѣрно: което се приеме, то остава въ сила, но трѣбва да се регистриратъ всички предложения.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Тѣ може да паднатъ, но ще трѣбва да се запишатъ.

Председателъ: Азъ вече казахъ, че се запишатъ. Нѣма да измѣняваме сега реда. — Ония г. г. народни представители, които сж за предложението на комисията, щото чл. 3, който става чл. 5, да се приеме съ измѣненитѣ, които тя предлага за състава на комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Сега ще гласуваме и предложението на г. Асѣвъ Господиновъ, което се явява като допълнение къмъ предложението на комисията, защото съ него се иска допълнение на комисията съ още единъ членъ. И г. Балтовъ направи едно предложение, обаче щомъ приемете предложението на г. Асѣвъ Господиновъ, натовото предложение става безпредметно.

Сега, който е съгласенъ съ предложението на народния представител г. Асѣвъ Господиновъ, щото да влѣзе въ състава на комисията единъ представител на потребителнитѣ кооперативни централи въ страната, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Н. Лулчевъ (с. д.): и **Д. Кьорчевъ** (н. л.): Винаги, г. председателю, предложенията се гласуватъ най-напредъ.

Н. Лулчевъ (с. д.): Чл. 51 отъ правилника гласи: (Чете) „Гласуването на поправкитѣ и прибавкитѣ става всѣкога преди гласуването на главния въпросъ. При гласуване предложението не отъ законодателенъ характеръ, на първо мѣсто се поставя онова, което не изчерпва въпроса“.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Чл. 7 комисията го зачеркна, отгѣни изцѣло и вмѣсто него постави другъ чл. 7 и прибави новъ — чл. 8.

Г-да! Комисията счете, че санкцията, която предвижда чл. 7 отъ проекта, именно декларирането на стокитѣ, които днесъ се намиратъ въ търговцитѣ, е санкция недостатъчна. Поне това е доказалъ близкиятъ опитъ. Освенъ това, тя е една процедура много обременителна и нуждата отъ по-сериозни средства, за да можемъ да пресушимъ евентуално контрабандата, която при туй положение може да настѣпни, ни принуду да прибегнемъ до по-крайна мѣрка, и тази мѣрка е именно дадениятъ срокъ отъ петъ месеца, следъ който всѣка стока отъ запретенитѣ, която се намѣри въ магазинна на търговеца, се счита като контрабандирана и като такава се конфискува. Мѣрка, може-би, жестока, обаче единъчка ефикасна днесъ да може да тури единъ край, да пресуши отначалото още всѣки апетитъ за контрабанда, и второ, съ тази мѣрка се гарантиратъ и консоматоритѣ, понеже по такъвъ начинъ стокитѣ ще останатъ въ витринитѣ, а нѣма да изчезнатъ и да се продаватъ по-късно отзадъ на много по-голямъ цени. Щомъ търговецътъ

знае, че следъ петъ месеца стоката се счита вече като контрабанда, самъ ще има интересъ да продава тази стока, а не да я крие и да спекулира съ нея.

Комисията прие текста на чл. 6 тѣй, както е.

(Чете чл. 6 — вж. приложение № 1, Т. I)

Председателъ: Г. г. народни представители! Ще поставя на гласуване чл. 6, обаче въ този членъ тамъ, дѣто се говори за чл. 4, ще стане чл. 3, съгласно измѣненieto на нумерацията. Съ това измѣнение, което се налага отъ измѣненитѣ, които приехме досега, комисията предлага чл. 6 да бѣде приетъ безъ измѣнение въ текста си. Ония отъ васъ, които сж съгласни съ туй предложение на комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете чл. 7 — вж. приложение № 1, Т. I)

Чл. 7, за който казахме, че е измѣненъ отъ комисията, има следния текстъ: (Чете)

„Чл. 7. Търговцитѣ на внесенитѣ отъ странство стоки, поименовани въ чл. 1; сж длъжни да ги продадатъ или изнесатъ безъ заплащане на каквито и да било мита, данѣци, берии и такси въ единъ срокъ отъ 5 месеца следъ датата на влизането въ сила на настоящия законъ.“

„Продаванитѣ и намѣрени у тѣхъ следъ тази дата такива стоки се конфискуватъ, а притежателитѣ имъ се преследватъ по реда, предвиденъ въ закона за митницитѣ, и наказватъ съ глоба въ размѣръ на двойната стойностъ на стокитѣ.“

„Забележка. Постановленията на настоящия членъ не засѣгатъ лицата, притежаващи такива стоки въ размѣръ за собствено употребление, както и ония, които употребяватъ такива стоки като сурови или полуобработени материали въ собственото имъ производство.“

Казахъ, че тази мѣрка е крайна, . . .

Г. Василевъ (д. сг): Тя е една невъзможна мѣрка.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): . . . обаче, комисията намѣри, че безъ крайни мѣрки законътъ нѣма да даде резултатъ. Тази мѣрка се налага, първо и първо, за да се отбегне какъвто и да е опитъ или апетитъ за контрабанда и, второ, за да не се скриватъ стокитѣ, както бѣше въ миналото, и да бѣдатъ продавани тайно на много повисоки цени. Други ефикасни мѣрки комисията не намѣри.

Председателъ: Има думата народниятъ представител г. Александъръ Сталийски.

А. Сталийски (д. сг): Г. г. народни представители! Предложението, което ни прави парламентарната комисия за измѣнение чл. 7 отъ първоначалния проектъ, безспорно говори, че тази комисия се е замислила върху главния въпросъ свързанъ съ този законопроектъ — дали той ще даде практически и положителни резултати или отрицателни. Въпросътъ за контрабандата е най-важниятъ и върху него ние действително трѣбва да се замислимъ. Но азъ намирамъ, че въ тази редакция текстътъ на чл. 7 е несполучливъ и той ще даде отрицателни резултати. Азъ съмъ за строгостъ. Никога не бихъ упрѣквалъ онези които иска да постѣпва строго по отношение на тѣзи търговци, които ще дойдатъ дори да злоупотрѣбаватъ и ще посрещнатъ може-би съ радостъ закона — за да вършатъ незаконни сдѣлки. Но азъ ви питамъ: дали това, което се предлага въ чл. 7, може да бѣде изпълнено? Ако проследите бѣгло само тѣзи стоки, които ние забраняваме да се внасятъ, и се попитате, дали доставенитѣ вече такива могатъ да бѣдатъ продадени въ този срокъ отъ петъ месеца, ще видите до какви несѣобразности ще дойдемъ. Забраняватъ се — да не дожаждамъ до подробности — бижутерийни предмети, диаманти, забраняватъ се мобили, забраняватъ се автомобили, забраняватъ се стоки, които не се продаватъ не въ петъ месеца, но и въ година, и въ две, и въ три, поради тѣхната сезонностъ; ако вие искате да бѣдете строги, ако искате действително да не изчезватъ тѣзи стоки отъ витринитѣ, вие нѣма да постигнете туй съ принуждаване търговците да ги продадатъ тѣ непремѣнно въ срокъ отъ петъ месеца. Оставямъ настрана, г-да, съ какви щети е свързано това за търговцитѣ, които могатъ да понесатъ тежки загуби. Такива загуби тѣ биха могли наистина да понесатъ, но само когато това е оправдано отъ основнитѣ положения на закона, ако висши съображения го налагатъ. Но азъ смѣтамъ, че можемъ да намѣримъ изходъ отъ това положение да отбегнемъ тия загуби,

ако се върнем на първоначалния текст на законопроекта. Чл. 7 на законопроекта, така, както ни се предложи на първо четене, гласи: (Чете) „Притежателитѣ на стокитѣ, поименовани въ чл. 1, сж държат да ги декларират предъ отдѣлението за митницитѣ при Министерството на финанситѣ въ продължение на единъ срокъ отъ петнадесетъ дена следъ влизането въ сила на настоящия законъ“. Безъ да се простирамъ по-нататък, азъ може да се държа къмъ този текстъ, като права и следното конкретно предложение. Чл. 7, така, както е предложенъ въ началото, да остане, а следъ първата алинея да се прибави: „Продажбата на тѣзи стоки, за които се води специаленъ точенъ регистъръ, по образецъ, даденъ отъ комисията, предвидена въ чл. 3, се извършва по цени, опредѣлени периодически отъ търговско-индустриалнитѣ камари — не държа много на това, намѣрете, ако искате, другъ институтъ — „както за ангросититѣ, така и за търговцитѣ на дробо“. И по-нататък да продължимъ съ втората алинея на първоначалния текстъ на чл. 7. „Ония запрети за вносъ стоки или находящи се въ страната, които не сж декларирани въ горния срокъ, или продажбата на които не става съгласно предписанието на настоящия законъ“ — т. е. по онѣзи цени, които ще опредѣли търговската камара — „се конфискуватъ, а притежателитѣ имъ се наказватъ съ глоба, равна на двойната стойностъ на сжититѣ стоки“, и за по-голяма строгостъ прибавямъ: „и съ затворъ до една година“. Турете затворъ, дайте каквито искате санкции, но искайте това, което може да се изпълни. Прегледайте тѣзи 155 видове стоки, които ние забраняваме, и ми кажете, могатъ ли поне половината отъ тѣхъ да бъдатъ плащирани въ малкия срокъ отъ петъ месеца? Недейте поставя едно положение, отъ което никой не може да излѣзе и което не е оправдано само съ строгостта. Това предложение, което азъ правя за създаване на санкции, затворъ и конфискация, смѣтамъ, че е достатъчно строго и ходатайствувамъ да бъде прието то, като по-добре разрешаваще въпроса. Да се върнемъ, прочее, къмъ първоначалния текстъ на закона.

Председателъ: Дайте предложението, си писмено.

Има думата народниятъ представителъ г. Петъръ Петровичъ.

П. Петровичъ (д. сг): Г. г. народни представители! Комисията имаше предъ видъ да може прилагането на този законъ да стане по такъвъ начинъ, че да не предизвика онуй повисеніе въ ценитѣ на стокитѣ, които сж изброени въ този списъкъ, или които сж идентични като тѣхъ, и значи да предизвика нова скапотиа. Комисията имаше предъ видъ още, че дори преди, когато бѣха забранили вноса на известни луксозни предмети, въ витринитѣ на много търговци имаше останали още отъ тѣзи предмети подъ предлогъ, може-би и истина, че сж доставени още преди забраната имъ. И по такъвъ начинъ законътъ става неприложимъ, понеже тѣзи стоки ще продължаватъ да съществуватъ не за 5—6 месеца, а може-би за години, когато, може-би, ние ще бъдемъ принудени, по силата на новитѣ обстоятелства, да изменимъ този стѣснителенъ законъ. Комисията търси разни санкции. Най-добритѣ санкции сж добросъвестността на туй съсловие, за което този законъ е създаденъ, най-правилнитѣ санкции сж тѣзи. Азъ предполагамъ, че това съсловие на търговцитѣ ще има предъ видъ тежкитѣ минути, които страната преживява и то само ще си наложи санкции. Но наказанията се създаватъ за тѣзи, които ще гледатъ да избегнатъ ударитѣ на закона.

Тежко е, действително, положението на търговеца, който не може да продаде известни луксозни предмети въ срокъ отъ петъ месеца и който въ края на петия месецъ ще бъде принуденъ да ги изнесе. Азъ не бихъ държалъ много на тази санкция, ако се намѣри друга, която да гарантира правилното приложението на закона. И не съмъ далеко да възприема туй, което г. Сталийски предложи.

Нормирането на цени не е начинъ, по който може да се достигне целта. Тукъ се каза, че ако въ други времена, когато военнитѣ закони, когато фронтътъ и пр. плащеше тѣзи, които спекулираха или които продаваха такива предмети, не можаха да се намѣрятъ санкции, които да ги накаратъ да действуватъ съобразно съ закона, камо ли това може да стане сега, когато нѣма тия заплашващи, които тогава съществуваха.

Но азъ считамъ, че тази формула, която комисията намѣри, за прекомѣрни цени, като има една обяснителна али-

нея, сир., че подъ прекомѣрни цени се разбиратъ срѣднитѣ цени между ноемврий и декемврий плюсъ 10% максимумъ, е щастлива. Това значи, че ако се внесе единъ актъ въ сѣда, понеже сждътъ самъ не може да оцени дали актътъ е съставенъ за действително прекомѣрни цени, ще се назначи експертиза, която ще намѣри срѣдната цена презъ ноемврий и декемврий и ще види, дали търговецътъ действително е продавалъ съ 10% или съ 30—40% повече. Та азъ мисля, че една отъ дветѣ санкции ще бъде достатъчна.

Действително, срокътъ отъ петъ месеца би могълъ да се приложи за известни предмети, но за други ще бъде много кратъкъ. Тукъ казаха за бижутерийни предмети. Азъ ще прибавя автомобили, фаянси и много други такива, които, вѣрно е, че се продаватъ съ години. А има и друга една опасностъ, защото играта, която се играе отъ търговцитѣ, може да се изиграе и отъ консоматоритѣ, като чакатъ приближаването на тоя срокъ, за да могатъ да си набавятъ по-евтино туй, което имъ е необходимо. (Смѣхъ вередъ съговориститѣ)

Г. Данаиловъ (д. сг): Такова съгласие между консоматоритѣ не може да има.

П. Петровичъ (д. сг): То не е съгласие, то е единъ инстинктъ. Женитѣ ще го направятъ. — И накрая азъ не държа на срока отъ петъ месеца, но поддържамъ да има тази санкция, която г. Сталийски предложи.

Председателъ: Има думата г. Ив. Руневски.

И. Руневски (с. д): Г. г. народни представители! Азъ тожко поддържамъ предложението на комисията. Като членъ на тази комисия, имахъ случая да изслушамъ отъ хора компетентни всички съображения за и противъ тази мѣрка. Вѣрни сж доводитѣ, които привежда г. Сталийски, че съ тази мѣрка вѣроятно ще пострадатъ нѣкои интереси, но трѣбва да се има предъ видъ, че когато се гласува единъ законъ, който има една доста голяма доза на изключителностъ, то трѣбва да се примиримъ и съ неговитѣ последици. Случаятъ, напр., съ бижутеритѣ се посочи въ комисията; обаче, все пакъ комисията намѣри, че този, който има бижутерии, въ края на крайщата ще трѣбва да се възползува отъ правото да ги изнесе безъ мита, бѣри пр. и да загуби, може-би. Таъ казвамъ, въ комисията се обсъди мѣрцитѣ, които се предлагаха отъ г. Сталийски, обаче всички тамъ дойдохме до убедението, че нормирането на ценитѣ, регистрацията, деклариранието на стокитѣ, всичко това е такава главоломна работа, съпроводена вѣроятно съ една специална организация, която трѣбва да бъде установена и която въ края на крайщата нѣма нищо да допринесе, и затуй мѣрката, предлагана отъ комисията, предлагана тамъ въ началото отъ г. Петровичъ, отъ него обосновавана, ще трѣбва да бъде възприета и тукъ, понеже тя е най-простата, най-ефикасната, макаръ че съ нея въ края на крайщата интереситѣ на отдѣлни хора ще пострадатъ. Тази мѣрка въ своята основа има две съображения. Първото съображение е да се предпази, доколкото е възможно, страната отъ контрабандата. Този, който следъ петъ месеца нѣма да може да продаде тѣзи стоки, нѣма да има желание винаги да поеме риска да набавя отъ странство стоки, които да продава скришно въ мазата си, въ къщата си и т. н. Второто съображение е това, че по този начинъ, чрезъ този кратъкъ срокъ, по единъ, така да се изрази, автоматиченъ начинъ, се влиза, за да не се продаватъ тѣзи стоки на прекомѣрна цена. Търговецътъ, който има такива стоки, тласканъ отъ своя интересъ и отъ заплахата, отъ страха, че утре нѣма да може да ги продаде, ще бъде принуденъ да ги продава на едни по-умѣрени цени. Днесъ вече, като узнаятъ търговцитѣ, че вносътъ на известни артикули се запрещава, както се каза тукъ продаватъ ги вече отъ 190 л. на 300—350. Утре търговецътъ, който знае, че този артикулъ трѣбва да бъде изчерпанъ отъ неговия депозитъ вътре въ 4—5 месеца, ще го продава на по-умѣрена цена. Комисията, обаче, поиска въ туй отношение, колкото се касае до цената, да предвиди една втора мѣрка, визирана въ последующия членъ, за наказание на тѣзи, които продаватъ на прекомѣрни цени. Биха казали нѣкои народни представители: „Не е ли достатъчна тази мѣрка?“ Ние смѣтаме, че при опита, който имаме досега съ тѣзи преследвания за прекомѣрни цени и т. н., съ тази мудностъ на нашето правосѣдие, нѣма да бъде достатъчно да се реагира по този пазъ срещу недобросъвестнитѣ търговци. И заради това комисията въ плюсъ подчертава, че

този срок, който се иска, отъ 5 месеца, ще има и това значение, че ще ограничи продажбата на прекомърни цени.

Съ тѣзи кратки съображения, изъ ви моля да приемете това предложение на комисията, което действително съдържа опасност за известни хора, но което въ своята основа е единственото, което въ голѣма степен може да гарантира прилагането на този законъ.

Председателъ: Ще приставимъ, г-да, къмъ гласуване на чл. 7. Най-напредъ ще положимъ на гласуване предложението на комисията.

Г. Василевъ (д. сг): Комисията оттегля предложението си!

Председателъ: Ония отъ васъ, които сж съгласни . . .

Д. Кьорчевъ (н. л.): (Възразява нѣщо)

Председателъ: Г. Кьорчевъ! Има две предложения, които сж по принципалния въпросъ — каква редакция да приеме чл. 7. Едното е на комисията, другото е на г. Сталийски. Тѣзи две предложения взаимно се изключватъ, понеже изчерпватъ въпроса. Недейте се бърка.

Ще предложа на гласуване предложението на комисията. Ония отъ васъ, които сж съгласни, шото чл. 7 да се приеме въ онова измѣнение, както се прочете отъ докладчика на комисията, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Гласуването на предложението на г. Сталийски става безпредметно, тъй като то е противно на това предложение.

Д. Кьорчевъ (н. л.): Трѣбва да се прочете.

Председателъ: То се прочете и се записва въ протоколитъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Значи, държавата, въ безсилното си да се бори съ контрабандата, унищожава добри граждани.

Г. Василевъ (д. сг): Тя е една невъзможна работа.

Председателъ: Моля!

Продължавайте, г. докладчикъ.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Г-да! Комисията счете за нужно да прибави новъ чл. 8 къмъ законопроекта. Този членъ се наложи отъ съображението, че съ закона за запрещението се създава фактически единъ монополъ за известни стоки и за търговцитъ, които ги иматъ. Когато се създава монополъ, право е правителството да го регулира. Имаше опасностъ именно, че тѣзи стоки ще почнатъ да се скриватъ, да редѣятъ и да поскъпватъ постоянно. И друга опасностъ: когато тѣзи стоки поскъпнатъ, тѣ ще повлѣкатъ следъ себе си поскъпването и на сѣшитѣ артикули отъ български произходъ и така ще поскъпне общо живочътъ. За да може тази опасностъ да се парира, комисията предвидѣ едно специално нарушение и наказание за този отъ търговцитъ, който има тѣзи стоки и ги продава по цени прекомърни, като опредѣли и кои цени счита за прекомърни. Друго средство да се избегне тази опасностъ отъ поскъпване на тѣзи артикули и отъ тамъ общо на живота, комисията не вижда.

Приставямъ къмъ четенето на самия чл. 8, както е работенъ отъ комисията: (Чете)

„Който продава запрети за вносъ по настоящия законъ стоки на прекомърно високи цени, се наказва съ тъмнитъ затворъ до една година или съ глоба отъ 10 до 100 хиляди лева.

„На такива лица се съставятъ актове отъ органитъ на административната или финансовата власти, които актове въ тридневенъ срокъ следъ съставянето имъ се изпращатъ на надлежния прокуроръ за възбуждане углавно преследване противъ нарушителитъ, по реда, предвиденъ въ закона за углавното сждопроизводство.

„Дѣлата по тѣзи нарушения се разглеждатъ отъ окръжнитъ сждилища.

„З а б е л е ж к а. За прекомърно високи цени се считатъ ония, които превисаватъ съ повече отъ 10% срѣднитъ пазарни цени презъ месецитъ ноемврий и декемврий 1923 г. на предметнитъ стоки“.

Комисията счете, че ако, прибегнемъ къмъ нормитъ, нѣма да има резултатъ.

В. Молловъ (д. сг): Нови актове и нови разправи. И отъ това нѣма да има резултатъ.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Казвамъ, норми нѣма за вѣзка отдѣлно. Предоставяме на окръжния сждъ, той да опредѣли коя цена е прекомърна.

В. Молловъ (д. сг): Ще прокопса и сждията, ще прокопса и нормата.

Председателъ: Има думата министерътъ на общественитъ сгради, пжтищата и благоустройството, г. Янко Стоенчевъ.

Министеръ Я. Стоенчевъ: Въз бихъ молилъ народното представителство да отхвърли цѣлия този членъ. Опитъ, който имахъ въ миналото въ Дирекцията за стопанскъ грижи и обществена предвидливостъ, ме е научилъ, че такива нормировки и констатирането на тия нормировки съ актове, създаватъ едни тежести, които обогатяватъ само отдѣлни лица, които ходятъ да съставятъ актоветъ. И, както сте направили сега закона, той нищо нѣма да допринесе. Опитътъ ме е научилъ това. Ще обременимъ само сждилищата съ излишна работа и ще се чудимъ после по какъвъ начинъ да амнистираме нарушителитъ и да се отървемъ отъ дѣлата. Ето защо, азъ ви моля да не създаваме едно настроение у самитъ търговци и въ обществото, че пакъ се повръщаме къмъ онази система, която донесе въ нашата страна много разочарования, обвинения и подзрения. Вихъ молилъ да махнемъ цѣлия чл. 8 и да останемъ съ този контролъ, който го имаме, който е възможенъ, и при добросъвестността на тия, които ще прилагатъ закона. Дано бжде по-времененъ този законъ, въ по-късо време да можемъ да се отървемъ отъ него.

Председателъ: Ще постави на гласуване предложението на комисията за предвиждане новъ чл. 8, както го прочете г. докладчикътъ. Онѣзи отъ васъ, които сж съгласни съ предложението на комисията, да се предвиди новъ чл. 8 съ съдържанието, което ви се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ржка. Меншество, Събранието не приема.

П. Алековъ (с. л.): Какъ меншество?

Отъ социалдемократитъ: Оспорва се.

М. Дилияновъ (з): Прочетете го още единъ пжтъ.

Председателъ: Кое искате да ви се прочете?

М. Дилияновъ (з): Новиятъ чл. 8.

Председателъ: Моля г. докладчикътъ да го прочете.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете) „Чл. 8. Който продава запрети за вносъ по настоящия законъ стоки. . .“

Г. Данаиловъ (д. сг): Защо четете втори пжтъ?

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Искатъ.

Г. Данаиловъ (д. сг): Какъ искатъ?

В. Молловъ (д. сг): Тукъ не е училище, не е първо отделение! Ама работа, а!

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете) . . . „на прекомърно високи цени“ . . .

Д. Кьорчевъ (н. л.): Какво значи „прекомърно“?

В. Молловъ (д. сг): Вие гласувахте за него, пжтъ не знаете какво значи!

Председателъ: Понеже има оспорване, поставямъ повторно на гласуване новия чл. 8 съ редакцията, както се прочете отъ г. докладчика. Ония отъ васъ, които сж за приемането на този членъ, да вдигнатъ ржка.

К. Лулчевъ (с. л.): Явно болшинство.

Председателъ: Болшинство, Събранието приема.

Р. Маджаровъ (д. сг): Да живеятъ адвокатитъ!

Донладчинъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Чл. 8 става чл. 9. (Чете го — вж. приложение № 1, Т. I)
Комисията го приеме безъ изменение.

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни, щото чл. 8, който става чл. 9, да се приеме безъ изменение, както се прочете отъ г. докладчика, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Съ това, г-да, ние изчерпваме първата точка отъ дневния редъ.

Часътъ е вече 8.

Има думата г. Славейко Василевъ.

С. Василевъ (д. сг): Въ началото на заседанието направихъ едно предложение, г-да, обаче намѣрихъ се, че споредъ правилника трѣбвало да се направи въ края на заседанието. Празниците, които наближаватъ, ще наложатъ отлагане заседанията на Народното събрание. Отъ отварянето на последното до днесъ нищо не е направено. Това положение на нѣщата эле се гълкува отъ народа, който очаква много отъ ХХІ-то обикновено Народно събрание. Както вървятъ сега работитѣ, късно да залочваме и рано да свършваме и да се говори, споредъ моето разбиране, повече отколкото трѣбва, ние ще се явимъ предъ избирателитѣ си, безъ да можемъ да се похвалимъ съ законодателна дейностъ. Предстон ни до ваканцията да завършимъ съ отговора на тронното слово, съ законопроекта за възбрана вноса на стокитѣ, които не сж отъ първа необходимостъ, и други законопроекти. За да изпълнимъ последното, необходимо е да засилимъ законодателната дейностъ на Камарата, за което правя предложение: първо, отъ понеделникъ до коледната ваканция да имаме ежедневни заседания, и, второ, всѣко заседание да продължава отъ 3 ч. следъ пладне до 10 ч. следъ пладне.

Д. Њорчевъ (н. л): Искамъ думата по предложенното на г. Василевъ.

Председателъ: Имате думата.

Д. Њорчевъ (н. л): Азъ бихъ молилъ г. Василева, па и самото болшинство, да се съгласимъ да имаме заседания, както той иска, но това да се опредѣля винаги всѣка вечеръ при опредѣлянето на дневния редъ за следующето заседание. Ние не можемъ сега да измѣняме правилника съ едно решение, което да трае чакъ до коледната ваканция. Г. Василевъ ще се съгласи, че не можемъ така да решимъ, защото ще се явятъ прѣчки. Може денътъ четвъртъкъ, който е опредѣленъ за интерпелации, за които правителството държи, да бѣде заетъ, по решение на Събранието, съ друга работа, която искате да създадете. Азъ бихъ желалъ г. Василевъ да направи предложение за понеделникъ кога да почне и кога да свърши заседанието.

Н. Пждаревъ (д. сг): Сега заседанието да продължи до 10 часа.

Председателъ: Г. г. народни представители! Правилникътъ позволява да се продължи заседанието, защото изрично е казано въ него, че Народното събрание може да продължи заседанието даже до полунощъ; Събранието сжщо може да реши да има и извънредни заседания. Та-

Председателъ: **Д-ръ Т. КУЛЕВЪ**

Секретарь: **Т. КОЖУХАРОВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

кова предложение може да бѣде направено въ края на всѣко заседание, но може да бѣде направено и за нѣколко заседания. Г. Славейко Василевъ прави предложение за заседанията презъ идущата седмица. Сега отъ васъ зависи, дали ще приемете да опредѣляме въ края на всѣко заседание да има извънредно заседание, или да решимъ, че презъ идущата седмица ще имаме всѣки денъ заседание.

Моля ония отъ васъ, които сж съгласни въ края на всѣко заседание да опредѣляме . . .

Н. Пждаревъ (д. сг): Това казва правилникътъ.

Председателъ: Това не е казано въ правилника. Които сж за предложението на г. Славейко Василевъ, да вдигнатъ рѣка.

К. Лулчевъ (с. д): Не може да се гласува.

Председателъ: Меншество, Събранието не приема.

Д-ръ Н. Колушевъ (д. сг): Правя предложение дневното заседание да се продължи до 10 ч.

Председателъ: Има предложение отъ г. Колушевъ дневното заседание да се продължи до 10 ч. Ония отъ васъ, които сж съгласни съ това предложение, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Остава да опредѣлимъ дневния редъ за идущето заседание въ понеделникъ. Втората точка отъ дневния дневенъ редъ — продължение разискванията по отговора на тронното слово — ще стане първа точка отъ дневния редъ за идущето заседание въ понеделникъ.

Д-ръ Н. Санаровъ (к): Най-напредъ трѣбва да се постави третото четене на тоя законопроектъ, който сега приемемъ на второ четене.

Председателъ: Има думата г. министрътъ на финанситѣ.

Министръ П. Годоровъ: Азъ моля, г-да, въ понеделникъ — предполагамъ, че нѣма да има абсолютно никакви дебати, защото главнитѣ въпроси сж изчерпани — на първо мѣсто да се постави на трето четене законопроектътъ за запрещение вноса на стокитѣ, които не сж отъ първа необходимостъ.

Председателъ: Има предложение отъ страна на г. министра на финанситѣ, щото първата точка отъ дневния редъ за идущето заседание въ понеделникъ да бѣде трето четене законопроекта за запрещение вноса на стокитѣ, които не сж отъ първа необходимостъ. Които сж съгласни съ това предложение, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Значи като първа точка отъ дневния редъ за следующето заседание ще имаме трето четене на споменатия по-горе законопроектъ, а като втора точка — продължение разискванията по отговора на тронното слово.

Заседанието се вдига.

(Вдигнато въ 20 ч. 5 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

Отпуски, разрешени на народнитѣ представители: Петко Разсукановъ, Петъръ Пенчевъ, Пънто Драгановъ, Христо Славейковъ и Василь Парасковъ. 117
Питане отъ народния представитель Петко Петковъ къмъ министра на външнитѣ работи и на изповѣданията, относително значението на изказанитѣ думи отъ министра преди нѣколко дни: „Мълчете, защото азъ ще кажа нѣщо повече“. (Съобщение.

Отр.

Стр.

Не му дадено ходъ като питане къмъ народенъ представитель) 117
Предложение отъ народния представитель Славейко Василевъ заседанията на Народното събрание да бждатъ ежедневни и да траятъ до 10 ч. (Неприето) 117
Законопроектъ за запрещение вноса на стокитѣ, които не сж отъ първа необходимостъ (Второ четене) . . . 117
Дневенъ редъ за следующето заседание 142